

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:41

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:41

Fredagen den 9 juni

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Jan Eliasson och

Statssekreterare Lars-Olof Lindgren

Återrapport från ministerrådsmöte den 15 maj 2006 (Yttre frågor)

Återrapport från informellt ministerrådsmöte den 27 och 28 maj
2006

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 12 och 13 juni
2006

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna direkt från New York, har jag förstått.

Vi börjar som vanligt med återrapport.

Anf. 2 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! EU-nämnden har fått en skriftlig rapport från Gaercmötet den 15 maj.

Tre frågor behandlades under lunchen där jag deltog, nämligen Irak, Iran och fredsprocessen i Mellanöstern.

Helt kort när det gäller Irak, för vi återkommer ju till frågan senare under morgonen här, var det bara en mycket kort diskussion. Ordförandeskapet beslöt att rådet skulle ha en strategisk diskussion om EU:s relationer med Irak vid måndagens Gaerc. Det välkomnar vi naturligtvis. Det är en intressant utveckling kring Irak, som ni alla vet. Jag återkommer till detta vid ordinarie dagordningspunkt, om ni så önskar.

Beträffande frågan om Iran handlade diskussionen främst om den förhandling som EU nu har engagerat sig i med Iran och de olika incitamenten för Iran att avsluta sin anrikning av uran, som ni vet. Vidare diskuterades säkerhetsrådsbehandlingen och förutsättningarna för att enas om en eventuell resolution i säkerhetsrådet.

Också frågan om Iran kommer att behandlas senare i dag, antar jag.

När det gäller fredsprocessen i Mellanöstern underströk EU att man vidmakthåller kraven på Hamas. Diskussionen fokuserade framför allt på biståndet till palestinierna och mekanismen som ni känner väl till, *temporary international mechanism* som den kallas. Det fanns bred enighet om att den måste komma på plats så snart som möjligt med hänsyn till den humanitära situationen. Det underströks att EU spelar en central roll för att undvika att situationen där utvecklas till en humanitär kris.

Viseringsfrågan diskuterades inte i sak. Men ordförandeskapet informerade om att man inlett ett arbete för att se hur informationsutbytet vad gäller EU-viseringar för Hamasföreträdare kan förbättras. Det välkomnar vi.

Fredsprocessen blir en fråga också på det här mötet, så vi får anledning att återkomma till frågan.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Därmed godkänner vi den återrapporten och går över till kommande ministerrådsmöten.

Anf. 4 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Vi utrikesministrar var i Klosterneuburg den 27–28 maj. En skriftlig översiktsrapport har delgivits nämnden. Som framgår av den var det framför allt utvidgningen, fördraget och reflexionsperioden som kom upp, men det förekom också en intressant diskussion om EU:s globala roll och om ett antal utrikespolitiska frågor.

Det var en mycket god stämning vid mötet. Den informella karaktären upprätthölls på klostret, trots regn och dystert väder.

Diskussionerna inleddes med en allmän debatt om stämningarna i EU-länderna kring Europaprojektet. Margot Wallström redovisade resultaten från den senaste eurobarometern, där det bland annat framgår att medborgarna vill att EU ska göra mer. Det visade sig också att kunskapsnivån om vad EU faktiskt gör över lag är låg i EU-länderna. Vikten av att fokusera på konkreta frågor som berör medborgarna lyftes fram från flera håll i diskussionen, men också visionen om Europa.

Jag försökte lyfta stämningen något genom att säga att jag från New Yorks horisont hade lite *good news*, därför att EU är en uppskattad part i FN. Jag får många inspel från medlemmar i FN om förväntningar på att EU kan spela en mer aktiv roll i utvecklingsfrågor men också i politiska frågor. Det har ju anknytning till diskussionen om EU:s externa politik och externa roll.

Jag underströk också behovet av att försöka motarbeta den trend som nu finns att se globaliseringen bara från den negativa sidan. Det finns ju klara problem med globaliseringen, men man måste också se de positiva sidorna. Allmänt sett tror jag att det var bra att medlemsstaterna kunde lyfta fram ett antal konkreta fördelar med EU-samarbetet, som också andra deltagare i den diskussionen gjorde. Man förstår att det är en ganska varierad bild och olika infallsvinklar på olika frågor i länderna i Europa, så varje land får ha sin egen debatt om detta.

Det finns inte någon standardmodell, tror jag, för hur vi ska arbeta med opinionsbildningen.

Sedan var det en kort diskussion om fördraget. Det fanns enighet om att fortsätta reflexionsperioden – dock inte en helt passiv reflexionsperiod. Det är viktigt att man även inom nuvarande fördrag går vidare med det som går att göra, till exempel inom området externa relationer.

Gällande utvidgningen kom frågan om unionens absorptionskapacitet upp. Jag var stärkt av den diskussion jag hade haft här med EU-nämnden och lyfte givetvis upp betydelsen av att framhålla utvidgningens positiva effekter, till exempel vad gäller säkerheten i vårt eget närområde. Jag hade god hjälp av många av era argument här. Jag nämnde också det

starka stöd som utvidgningsfrågan hade i Sveriges parlament. Jag tror att en majoritet med rätt presentation av frågan i våra länder nog trots allt skulle visa sig positiva till utvidgning, särskilt de nya medlemsländerna som själva sett fördelarna med att komma in i det varma huset.

Det är centralt att vi som driver utvidgningen också noga tar fasta på att de kriterier som satts upp efterlevs. Som vi enades om vid förra mötet tror jag att vår trovärdighet ökar om man samtidigt är tydlig när det gäller kriterierna.

Beträffande utrikespolitiska frågor var det diskussion om Montenegro, där det råder enighet bland utrikesministrarna om ett samlat agerande i erkännandefrågan. När det gäller Iran informerade Solana om läget i diskussionerna om det så kallade paketet och konstaterade att processen i Iran går åt rätt håll även om Irans reaktion skapat svårigheter. Det var då presidenten hade sagt något negativt. Det är tydligen något mer positiva tongångar nu.

Vad gäller fredsprocessen i Mellanöstern berörde Ferrero-Waldner mekanismen för stöd till de palestinska strukturerna och myndigheterna, och så gjordes ett gemensamt uttalande om situationen i Östtimor.

Vi återkommer till flera av de här frågorna vid diskussionen om Europeiska rådet under dagordningspunkten för allmänna rådet.

Anf. 5 CARL B HAMILTON (fp):

En av de frågor som vi återkommer till är absorptionskriteriet i samband med utvidgningen, och där var vi ju väldigt klara här i nämnden. Jag vill bara fråga om utrikesministern tog ordet "absorptionskriterium" i sin mun och tog avstånd från den tanken vid det här mötet.

Det som jag tycker är bekymmersamt är det som står i UD:s sammanfattning. Den österrikiske utrikesministerns sammanfattning var något vag, och hon ville på något sätt tydligen inte kännas vid motståndet mot absorptionskriteriet. Hon har ju också i medier framställt dels den goda stämningen vid mötet, dels som att alla ministrarna var överens om absorptionskriteriet. Det gjorde hon uppenbarligen vid den efterföljande pressträffen. Hon sade att det bara var fråga om vanligt bondförnuft att man måste vara beredd på detta sätt.

Jag tycker att det här är lite illavarslande. Vi återkommer ju till den här frågan sedan. Men som sagt: Vad var det Sverige sade mera exakt i frågan om absorptionskriteriet?

Anf. 6 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Tack så mycket för återrapporten men också för att det tas intryck från EU-nämnden och att man som svensk utrikesminister väljer att när utvidgningen diskuteras alltid blanda sig i den diskussionen. Så har inte alltid varit fallet, och därför är vi glada för att man tog det här intrycket och att vi kan läsa de här slutsatserna där utrikesministern har ansett att en mer positiv ton bör anslås.

Jag skulle vilja passa på och fråga om utrikesministern framförde några synpunkter om Ukrainas, Moldaviens och ett framtida demokratiskt Vitrysslands möjligheter att på sikt kunna bli medlemmar i EU.

Anf. 7 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag tog upp den här frågan. En fråga ställdes direkt till den franska ministern, Catherine Colonna, och hon gav mig intrycket att man inte insisterar på att man skulle introducera detta som ett kriterium.

Nu har jag sett i medier att det är något annorlunda tongångar från Paris, men jag noterar som positivt att hon inte betecknar detta som ett kriterium. Jag nämnde ju att det ska vara en *important consideration*, som vi har enats om tidigare.

Diskussionen var definitivt inte entydig. Ni kanske ser ett förhöjt ögonbryn i uppteckningarna eftersom sammanfattningen inte riktigt återgav detta. Jag är förvånad över att det hölls presskonferenser. Jag var inte riktigt medveten om det. Men det var alltså en klar markering från svensk sida i den här frågan. Den diskussionen kommer att fortsätta, och jag kommer givetvis att göra min röst hörd i de frågorna, som vi alla känner så starkt för.

Samtidigt – det fick jag också från er här vid bordet – är det viktigt att man ökar trovärdigheten genom att också samtidigt säga att man ska vara hård när det gäller kriterierna och att efterleva kriterierna. Det är den linje som jag tycker är hållbar.

Vi hade faktiskt ingen konkret diskussion om Ukraina och Moldavien. Jag gjorde allmänt den reflexionen hur viktigt Europaperspektivet var, och det exempel som var uppe kring bordet i hög grad var naturligtvis Balkan. Jag har en minnesbild av att jag gjorde det principiella uttalandet att det är viktigt för integrationsarbetet att bygga ett enat Europa och på sikt att detta också hålls öppet generellt. Jag tror inte att vi nämnde de länder som Gunilla Carlsson nämnde, men den principiella markeringen gjordes från min sida, det är jag övertygad om.

Anf. 8 CARL B HAMILTON (fp):

Jag vill bara klargöra att det var den österrikiska utrikesministern som framställde mötet så. Det var inte den franska.

Anf. 9 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Tack så mycket för svaret! Jag tror att det är angeläget att Sverige konkret framför, inte minst just nu, det som kanske är mest aktuellt, nämligen att Ukraina bör ges ett medlemskapsperspektiv så att det framstår tydligt att detta är inte bara riksdagens samlade uppfattning utan också regeringens.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Det var två kommentarer snarare än frågor. Därmed godkänner vi återrapporten.

Då tar vi kommande ministerrådsmöte. A-punktlistan tar vi sist som vanligt. Sedan har vi resolutioner, yttranden och beslut. Det är en standardpunkt. Finns det något att säga om den? Det gör det inte. Då godkänner vi den informationen.

Sedan har vi förberedelser inför Europeiska rådet.

Den första punkten på dagordningen är förberedelser inför Europeiska rådet. I den delen tänker utrikesministern och jag dela på samrådet. Jag inleder, och sedan tar utrikesministern de områden som faller inom UD.

Låt mig inledningsvis säga att i samband med Europeiska rådets möte kommer det också att hållas ett ministerrådsmöte i sammansättningen stats- och regeringschefer för att ha överläggningar om förslaget att utöka euroområdet med Slovenien från den 1 januari 2007. Den frågan har diskuterats vid Ekofinrådet vid dess möte den 7 juni, och det formella beslutet om Slovenien kommer att fattas i Ekofinrådet den 11 juli.

Från svensk sida välkomnar vi förslaget och gratulerar Slovenien till det kommande medlemskapet i valutaunionen.

Nu tänker jag gå in på utkastet till slutsatser som har presenterats av ordförandeskapet och som redan har diskuterats i Gaerc och i Coreper vid ett antal tillfällen. Utkastet rör, och rådet nästa vecka kommer att behandla, dels horisontella frågor – det konstitutionella fördraget, reformer inom nuvarande fördrag och utvidgningen – dels ett antal sakfrågor, främst energi, migration och EU:s kris- och katastrofhanteringsberedskap.

Jag kommer att redogöra för de viktigaste ståndpunkterna från vår sida i den ordning som de återfinns i utkastet till slutsatser.

”Europa lyssnar”, börjar stycke tre med. Det inleds med skrivningar om reflexionsperioden och de nationella debatter som äger rum i alla medlemsstater. Här kan vi i texten se vad som kanske är ett förbiseende. Det står i utkastet att unga och kvinnor har uttryckt oro och betänkligheter om det europeiska projektet, och texten fortsätter sedan med att medborgare i stort fortsatt är positiva till det hela. Där anser vi att det är en grov generalisering, och vi kommer att verka för att den skrivningen inte kommer att stå kvar som den gör nu.

Vi har ännu inte sett några förslag till slutsatser om det konstitutionella fördraget. Vi har inte fått några indikationer från ordförandeskapet om en text kommer att presenteras före Europeiska rådet.

Vår position är, som ni känner till, att det ännu är för tidigt att dra några slutsatser av de nationella debatterna och om den fortsatta fördragsprocessen. Därför anser vi att reflexionsperioden bör förlängas. Den delen finns med i utkastet till slutsatser.

Migrationsfrågorna, stycke 5–8, och EU:s förmåga till krishantering ligger under Utrikesdepartementet, och därför kommer utrikesministern att ta upp de frågorna om en stund.

När det gäller hållbarhetsstrategin, stycke 17, är vi nöjda med det arbete som ordförandeskapet har gjort och den presentation av den reviderade hållbarhetsstrategin som finns. Den bygger vidare på Göteborgstoppmötets slutsatser där vi tog initiativet. Man kan väl säga att en stor förändring är att när vi tog upp det 2001 så var det här en kontroversiell fråga som föranledde stor debatt och mycket invändningar. Nu är det en fråga som allmänt omfattas av alla att det här är en riktig politik. Vi tycker att revideringen är ambitiös och har tydliga mål och indikatorer och att den sätter på plats en effektiv ordning för uppföljning. Vi har under förberedelserna för det här Europeiska rådet verkat för att det är

rådet självt som ska besluta om den här strategin och att man inte ska göra det på rådsmötet före Europeiska rådet, och det har vi fått gehör för.

Vad gäller klimatfrågan, stycke 18, anser vi det viktigt att den frågan framhävs vid toppmötet. Det är viktigt att EU fortsatt tar på sig ledartröjan internationellt för att driva de här förhandlingarna. Det är också viktigt att EU lever upp till de interna åtaganden om Kyotoprotokollet som finns inom unionen.

Beträffande den sociala dimensionen, stycke 20, tycker vi det är viktigt inom ramen för Lissabonstrategin att den betonas i utkastet till slutsatser. Det välkomnar vi. Vi tycker också att frågan om ett europeiskt forskningsinstitut ska föras vidare. Här verkar vi för skrivningar som öppnar för en mer nätverksbaserad modell som syftar till att främja innovation, och vi har fått stöd för den uppfattningen.

Som ni känner till var energifrågan ett av huvudämnena vid vårt toppmötet som efterlyste en energipolitik som på ett balanserat sätt uppfyller de tre målen försörjningstrygghet, konkurrenskraft och hållbar miljö. Förnybar energi och bioenergi uppmärksammades också vid vårt toppmötet. Kommissionen och den höge representanten fick i uppdrag att till junimötet bidra med underlag om unionens relationer med omvärlden på energiområdet som ett bidrag till en framtida strategi. Ordförandeskapet har nu föreslagit en diskussion om energi, sannolikt inriktad på just de externa dimensionerna av energifrågan och baserad på det papper som kommissionen och rådssekretariatet gemensamt har lagt fram.

Regeringen kan stödja huvudinriktningen i dessa förslag. Energirelationerna med Ryssland kommer att bli en av de stora frågorna under det finska ordförandeskapet.

Vad gäller öppenhet, stycke 28, anser vi att en viktig reform kan göras inom ramen för nuvarande fördrag. Från svensk sida driver vi den här frågan mycket kraftfullt.

Vi skulle välkomna en ändring av rådets arbetsordning för att skapa större öppenhet både i lagstiftningsarbetet i rådet och vad gäller övriga debatter inom rådsarbetet.

Det finns ett förslag från ordförandeskapet som ni har sett och som vi kan stödja. Men det visar sig nu att det är många medlemsländer som inte kan stödja detta. Det är därför högst osäkert var denna fråga kommer att landa och om vi kommer att nå framgång eller inte. Vi kommer att arbeta för det. Men, som sagt, realistiskt sett ser det inte speciellt ljus ut, särskilt som en av de största förespråkarna hittills för att få till stånd ökad öppenhet, Storbritannien, har svängt och nu motsätter sig detta, vilket gör att det är mycket svårt att bedöma hur det kommer att gå.

Utrikesministern kommer att ta upp frågan om utvidgningen inom kort.

Frågan om Byrån för grundläggande rättigheter återkommer jag till eftersom det är en punkt på dagordningen för Gaercmötet.

Anf. 12 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

När det gäller migrationsfrågorna verkar Sverige för en balanserad och offensiv ansats för migrationssamarbete med tredjeländer. Vi vill också betona de positiva aspekterna på migration. En profilfråga för Sverige är FN:s högnivådialog som ska äga rum i september där EU har

en viktig roll att spela när det gäller att försöka bidra till en balanserad dialog. Den konferensen har rubriken Migration och utveckling.

Jag är medveten om riksdagens ställningstagande när det gäller en EU-gemensam lista över säkra ursprungsländer. Följaktligen agerar regeringen också för att texten om att en sådan lista ska antas stryks ur råds-slutsatserna. Den frågan tog jag för övrigt upp också under Klosterneuburgmötet med statssekreteraren i det österrikiska utrikesministeriet.

När det sedan gäller krishantering är regeringen positiv till det pågående arbetet med att på olika sätt stärka EU:s förmåga till kris- och katastrofhantering. Samarbete vad avser både räddningstjänst och konsulära frågor bygger på mellanstatlighet. Och regeringen verkar för att den ordningen bevaras. Det är medlemsstaternas nationella resurser som ska samordnas. Regeringen anser inte att resurser på EU-nivå bör byggas upp i särskilda strukturer.

Jag vill också erinra om FN:s samordnande roll framför allt när det gäller naturkatastrofer.

Regeringen avser att kraftfullt verka för att EU står fast vid sina åtaganden när det gäller den fortsatta utvidgningen. Vi kommer från svensk sida att betona unionens långsiktiga intressen – stabilitet, demokrati etcetera – och utvidgningens konkreta positiva effekter – till exempel tillväxt och miljö.

Unionens förmåga att absorbera nya medlemmar kommer att diskuteras. Från svensk sida vänder vi oss med kraft mot försök att använda absorptionsförmågan, apropå den tidigare diskussionen, som en bromskloss i utvidgningsprocessen. Och vi verkar för nedtonade skrivningar i denna del.

Det verkar föreligga enighet om att avvakta till i höst med en bredare utvidgningsdebatt.

Som framgår av ordförandeskapets utkast på s. 18 finns det ännu inte några slutsatstexter eller deklarationer på området Yttre förbindelser. Texterna är föremål för behandling i Coreper som möttes i går och idag, fredag. Vi förväntar oss texter om fredsprocessen i Mellanöstern, på västra Balkan, i Libanon och i Afrika. Vi väntar också på utkast om Iran efter uppdatering med anledning av det pågående händelseförloppet i kärnvapenfrågan och kärnkraftsfrågan och också om Irak efter det att man har hunnit betänka EU-kommissionens meddelande.

Anf. 13 AGNE HANSSON (c):

Det är glädjande att man nu äntligen tar upp miljöfrågorna och energifrågorna på det sätt som nu görs och att man också ser till att inom EU leva upp till Kyotoprotokollet. Det finns anledning att ge allt stöd för en progressiv linje från Sverige i den frågan.

Min fråga handlade om reflexionsperioden och fördraget. Drar regeringen några slutsatser hittills av reflexionsperioden ur svensk synpunkt, och har Sverige någon position när man nu vill förlänga reflexionsperioden, vilket väl är helt rimligt att man gör? Alltså: Har man någon borte gräns för hur länge man ska reflektera? Det är klart att man kan reflektera i all evighet om man inte stimulerar en reflexion omkring dessa frågor. Det är väldigt viktigt att det görs.

Jag skulle vilja höra regeringens synpunkter på dessa frågor.

2005/06:41

9 juni

Anf. 14 CARL B HAMILTON (fp):

Jag ska börja där Agne Hansson slutade, nämligen med reflexionsperioden. Det glunkas ju i Europaparlamentet om att siktet är inställt på att man vid decembertoppmötet skulle ha ett mandat för att ha en ny regeringskonferens om det konstitutionella fördraget och att man skulle gå i gång med det under 2007 och försöka gå i mål till 2009. Jag vet inte om statssekreteraren kan kommentera dessa uppgifter från Bryssel och Strasbourg.

Min andra fråga handlar om energifrågan och den externa dimensionen. Jag har frågat tidigare och gör det nu igen. Vad säger Sverige i frågan om den rysktyska gasledningen, som ju är en stor utrikespolitisk fråga för Polen och Baltikum? Det svar som jag hittills har fått är att frågan bereds i Sverige. Men vi kan ju inte sitta och bereda en fråga som andra länder är väldigt engagerade i. Vi måste ha en åsikt också. Tycker vi att det är bra, eller tycker vi att det är dåligt? Och vad svarar Sverige?

Nästa punkt, alltså punkt 9, är *counter terrorism*, antiterrorism. Utrikesministern och jag diskuterade detta häromdagen i en interpellationsdebatt. Frågan är om man inte skulle kunna föra in Blixkommissionens rapport på något ställe. Då är det möjligen en ingång att försöka hänvisa till den och försöka få den att leva vidare efter publiceringsdatum.

I frågan om krishantering var utrikesministern inne på katastrof- och krishanteringsförmågan. Det som har slagit mig – utrikesministern har varit inne på detta i en återrapport liksom i regeringens ståndpunkt här – är att man är väldigt angelägen från regeringens sida att betona det mellanstatliga. Det återkommer med väldig frenesi. Samtidigt är utrikesministern i andra sammanhang för en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. Jag tycker inte att ord och handling riktigt stämmer här.

Sedan kommer jag till det som kanske är den springande punkten vid mötet, nämligen absorptionsförmågan. Vi är väl överens i sak om att vi inte vill ha detta kriterium. Jag skulle vilja peka på en viktig konsekvens om man inför detta som ett de facto-kriterium, att det får en väldigt prominent plats, nämligen att dessa ansökarländer hamnar lite grann i ett rättslöst tillstånd. I detta utkast till text står det nämligen att man ska ta hänsyn till *perception of enlargement by the public opinion* inom unionen, alltså att uppfattningen om utvidgningen hos den offentliga opinionen inom unionen ska tas som ett kriterium.

Vid en första anblick kan detta låta möjligt. Men det är klart att det för de länder som gör stora ansträngningar och tar politiska risker hemma med en reformprocess blir detta ett fullständigt rättslöst tillstånd. Och om man gör alla reformer är man ändå inte säker på att man skulle få komma med i Europeiska unionen i nästa steg. Då kommer man inte att ta dessa risker. Man kommer inte att få det tryck i den reformprocess som man nu har i ansökarländerna och i de länder som har ett europeiskt perspektiv om man inför en sådan gummiparagraf eller ett oklart och diffust kriterium om den allmänna opinionens inställning.

Jag tror att det är väldigt allvarligt om detta får någon framträdande ställning. Då går nämligen reformprocessen i en rad länder sannolikt i stå.

Anf. 15 KENNETH G FORSLUND (s):

Jag vill backa tillbaka till det ministerrådsmöte som kommer att hållas om utvidgningen av eurosamarbetet. Jag undrar om man i detta sammanhang kommer att diskutera frågan om vilka länders inflation som egentligen ska vara grunden för hur man räknar ut om ett land möter eurokriterierna. Det är en fråga som är uppe till debatt. Men kommer den upp i detta sammanhang?

Jag är lite nyfiken på en annan sak som jag skulle vilja fråga om. Vilken version av utkastet till slutsatser hade statssekreteraren? Jag har två olika, och det stämde inte riktigt. Jag fick hoppa mellan dem. Jag fick en känsla av att statssekreteraren hade en tredje version. Kan det stämma? Nämn gärna något om det.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det ska visst vara POLGEN 77 från den 7 juni som vi har som den sista. Men det kanske finns fler versioner i omlopp.

Anf. 17 LARS LINDBLAD (m):

Gunilla Carlsson kommer att återkomma med några fler synpunkter lite senare. Men när det gäller många av dessa frågor skulle man vilja göra ett så kallat inte-test på rådsslutsatser, till exempel när det gäller frågan om hållbar utveckling, klimatfrågan, energifrågan, Lissabonprocessen och så vidare. Och man kan konstatera att det är ganska svårt att vara mot de skrivningar som finns här. Det är lite grann av slutsatsernas karaktär och problem på många sätt, tycker jag. Så det finns inte mycket att säga om det.

Frågan om transparens, och framför allt ministerrådets transparens i besluten, tycker jag är väldigt intimt sammankopplad med diskussionen om medborgarnas attityd till den europeiska unionen och fördragsdiskussionen. Och man kan konstatera att av de institutioner som EU har är det framför allt ministerrådet som skulle behöva göra mest förändringar. Man kan konstatera att parlamentet är en relativt öppen institution, och på många sätt öppnare än till och med den svenska riksdagen, skulle jag vilja säga, när det gäller utskottsmöten och så vidare.

Kommissionen tar ett antal grepp för att försöka öppna upp sig mot medborgarna med Internetkonsultationer och så vidare, medan ministerrådet är den institution där nästan ingenting har hänt.

Därför är det väldigt allvarligt när statssekreteraren redovisar att många länder nu sätter sig mot de väldigt bra slutsatser som ordförandeskapet har föreslagit, framför allt när det gäller öppenheten i hur besluten tas och hur de olika länderna ställer sig. Det är på något sätt en grundläggande demokratisk rättighet som en medborgare borde ha, nämligen att veta hur ens företrädare faktiskt ställer sig.

Tänk er motsvarande situation i riksdagen där vi hemlighöll våra beslut i kammaren. Det är ju lite grann på det sättet. Jag vill därför uppmana statssekreteraren att fortsätta att driva på i just den frågan. Jag tror att den är väldigt tydligt kopplad till den diskussion som handlar om medborgarnas syn på EU-projektet och den kommande fördragsdiskussionen. Och det låter väldigt allvarligt att Storbritannien, som jag har sett som ett bra land i detta sammanhang, faktiskt har ändrat sig. Det skulle vara intressant att höra lite mer om vilka delar av detta transparensa-

2005/06:41

9 juni

ketet som man vänder sig mot. Är det just punkt 1 om öppenheten i beslutet som man inte vill släppa fram?

Anf. 18 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag tänkte bara säga något med anledning av utvidgningen inför förberedelsen för Europeiska rådets möte. Jag tror att det är nu som man från svensk sida måste göra skillnad i diskussionen om absorptionskapacitet.

Om vi tittar på de utkast till rådsslutsatser som finns är det en icke allmänt förpliktigande och trevlig start på punkt 34. Sedan kommer Bulgarien och Rumänien. Sedan, innan man kommer till Turkiet och Kroatien, där man redan har gjort långtgående åtaganden, för man in en lång paragraf om hur unionen ska kunna ha kapacitet att absorbera nya medlemsstater och så vidare.

Denna typ av invändningar återkommer också kanske i ett ännu känsligare läge under dagordningspunkt 39 om västra Balkan. Om EU:s förmåga att göra rätta saker någonsin kommer att ställas på sin spets i ett oerhört känsligt läge, så att säga på vår egen tomt, så är det i fråga om hur EU förmår att agera vad gäller västra Balkan.

Det man här effektivt gör är att när man diskuterar västra Balkan och framtiden säger man att absorptionskapaciteten för EU måste bli *taken into account*. Denna mening måste definitivt utgå när man på Europeiska rådet diskuterar förmågan att inlemma nya stater men också de länder på Balkan som nu har en reformförmåga, som jag kan bedöma det. Den måste uppmuntras genom att EU faktiskt har en öppenhet.

Därför tror jag att Sverige i det läge vi nu har måste sätta in något och blockera alla resonemang som bygger på kapacitetsförmåga i samband med att man diskuterar utvidgningen. Det måste man göra inför det att man börjar diskutera *enlargement process* och så vidare. Man ska återkomma i december 2006, säger man. Det får inte vara så att de typerna av resonemang länkas ihop med utvidgningsprocessen. De ska snarare länkas ihop med diskussionen om ett konstitutionellt fördrag eller på något annat sätt och göras till en byråkratisk organisatorisk fråga. Det handlar ju om hur EU organiserar sig när idéerna om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, rättsstat och marknadsekonomi växer sig allt starkare och fler vill vara med. Då måste man ha en öppenhet för att organisera sig därefter. Därför måste det här flyttas ut och inte nämnas i samband med utvidgningen.

Jag tror att Sverige har tillräckligt många goda vänner. Detta arbete måste göras *nu*! Annars kommer kommissionen att få sådana ingångsvärden som gör att den inte kommer att dra de rätta slutsatserna inför december 2006. Därför måste man här verkligen lägga ned allt krut på att denna typ av slutsatser inte kan accepteras från svensk sida.

Anf. 19 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag vill fortsätta att tala om utvidgningen. Vi i Miljöpartiet är bekymrade över de texter som finns. Bara det att man pratar om absorptionsförmåga är illa nog. Att man bjuder in kommissionen att skriva en rapport om absorptionsförmåga är ännu värre.

Det är en konstig signal att det här stycket, nr 36 i vår version, ligger efter stycke 35 som handlar om Bulgarien och Rumänien och före stycke

37 som handlar om Turkiet. Men hela stycke 36 är egentligen något som man från svensk sida borde försöka förändra rejält. Jag tycker att det räcker med att säga *therefore the European Council will have a debate on all aspects of further enlargements*. Det borde räcka att bara ha den öppningen. Jag tycker att man betonar absorptionskapaciteten och problematiserar den. Vi skulle vilja att Sverige verkligen tog detta som prioriterat på toppmötet för att få bort mycket av texterna.

Jag vill också nämna hållbar utveckling. Det är rätt fina mål, men problemet är att metoderna inte finns. Man har ingen strategi som är tillräcklig för hur man ska uppnå målen. Det är ett problem.

Man nämner inte heller problem som till exempel den gemensamma utsläppshandel som man har i EU och som förmodligen kommer att visa sig vara ett misslyckande. Alla länder utom England har ju fått fler utsläppsrätter än man har utsläpp. Detta har alltså inte bidragit till att minska koldioxidutsläppen. Det borde problematiseras när man diskuterar ekologisk hållbarhet, och det gör man inte. Det är ett problem. Man borde också titta på metoder för att uppnå målen.

Jag vill ta upp frågan om Strasbourg. Vi har tyckt länge – det är många partier som gör det och nu även alla EU-parlamentariker från Sverige – att man ska ta upp frågan om att inte längre åka till Strasbourg. Det är både ineffektivt och kostsamt och den cirkus som man har går inte att försvara inför EU-medborgarna. Det är någonting som vi vill att man tar upp från svensk sida.

Jag vill även ta upp en fråga om punkt 9 – *counter terrorism*. Där tar man upp strategin mot radikaliserings och rekrytering. Jag vill bara påminna om att när det gäller radikaliserings bland unga människor är det samma mekanismer oavsett vad gruppen man går till är för något. Det kan vara en nazistisk organisation, en terroristorganisation eller en vänsterradikal militant organisation. Det finns mycket forskning som visar att det är samma mekanismer som ligger bakom det hela när ungdomar söker sig till den här typen av organisationer. Men det är också samma verktyg som man ska använda för att få ut unga människor ur den här typen av organisationer. Jag tror att det vore bra om man från EU:s sida breddade synen och helt enkelt försökte motverka radikaliserings och rekrytering till radikala grupper. Då tror jag att man skulle få ett större civilt samhällsstöd i det arbetet. Där finns det en bra svensk undersökning som gjordes på 90-talet, som heter Hur man ska motverka rasistiskt våld bland ungdomar. Den har många bra förslag på hur man motverkar radikaliserings och rekrytering. Jag tror att det är mer framgångsrikt att ha det helhetsgreppet i EU:s arbete.

När det slutligen gäller medborgarnas respekt för EU vet jag inte hur många EU-medborgare som kan läsa de här slutsatserna från toppmötet och över huvud taget förstå vad det handlar om.

Jag tycker att det vore smart om man sade: Det här är förändringarna! Man kunde ha ett dokument med förändringar att visa och säga att detta är nyheterna som vi politiker beslutade om på toppmötet. Men inte ens alla parlamentariker förstår vad sådana dokument betyder. I stället för att diskutera många andra aspekter tror jag att man borde ha toppmöten med tydligare slutsatser som folk kan förstå. Då skulle de förstå vad den nya politiken är och vad det är man gör som är nytt nu. Då tror jag att man skulle få mer stöd bland folk.

Anf. 20 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Jag ska fortsätta att tala om utvidgningen och sedan försöka beröra en annan aspekt inom EU:s utvidgning som har varit en profilfråga under Sveriges ordförandeskap i unionen.

Oavsett land och befolkning skapar utvidgningen en viktig plattform där medborgare från olika länder och olika stater får chansen att mötas och lära känna varandra. Kontakter bland annat via vänorter kan fylla en viktig funktion för att motverka *prejudices*, fördomar, *xenofobia*, rädsla för det okända. Det kan i sin tur förhindra främlingsfientlighet.

Ett stötande inslag, med tanke på vad jag tog upp här, i anslutning till EU:s utvidgning är Frankrikes misstolkning av folkomröstningens resultat om förslaget till EU:s konstitution. Folkomröstningens nej-resultat misstolkades som ett nej till EU:s utvidgning i allmänhet och Turkiets framtida fullvärdiga medlemskap i synnerhet.

Undersökningarna visar dock att resultatet präglades av vänsteruppfattningar. Folk sade nej till EU:s demokratiska underskott och ekonomiska politik. Med tanke på de stigande rasistiska tendenserna i hela Europa är det olyckligt att vissa medlemsländer inte drar sig för att med falska uppgifter göra eftergifter för högerextremisternas politiska agenda.

Med anledning av detta tycker jag att det vore önskvärt om den här aspekten kan tas upp i de framtida utvidgningsdiskussionerna.

Anf. 21 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Agne Hansson talade om reflexionsperioden och fördraget. Från svensk sida har vi alldeles i dagarna fått Kommittén för EU-debatts rapport om den svenska EU-debatten och reflexionsperioden. Vi får titta på den noga och dra de slutsatser som vi tycker är rimliga utifrån den och vår egen erfarenhet av den period som har varit hittills.

Den slutsats som vi har inför det europeiska rådet är att det finns skäl att förlänga den här perioden. Då kommer frågan: Ska man förlänga den till en speciell tidpunkt eller inte? Där tycker vi att det vore olyckligt om vi redan i dag sade att vi vid den ena eller andra tidpunkten ska vara klara för att fatta ett beslut.

Däremot – och det tror jag att vi sannolikt kommer fram till redan nu eller vid nästa europeiska råd – ska man ta fram vissa kontrollstationer. Man kan säga att under en viss period i framtiden ska vi speciellt återvända till den här diskussionen, se var vi är och se hur det hela ska drivas vidare. Några förslag på det har vi inte sett, annat än att vi i pressen har sett att vissa länder har diskuterat med varandra att de bör ha sådana kontrollstationer. Men det får vi se.

Carl B Hamilton frågar om det ligger någonting i de rykten som har figurerat i parlamentet om ett nytt mandat för en regeringskonferens. Jag måste säga att det vet inte jag. Det finns många rykten och det är mycket som sägs om detta. Jag har ingen kommentar till det här ryktet, för jag känner faktiskt inte ens till det.

När det gäller energi och den externa dimensionen blir det en diskussion. Det är klart att i den allmänna diskussionen kan väl också frågor om handeln med Ryssland och transportsätt komma upp som en mer allmän diskussion. Men mer specifikt har jag svårt att tro att just gasledningen blir ett ämne eller någonting sådant.

Vi har sagt från svensk sida, väldigt tydligt, att vi vill ha transparens i processen. Vi har sagt att alla länder som påverkas av den här ledningen ska ha möjlighet och tid att i lugn och ro bedöma de miljömässiga och andra konsekvenser som detta kan ha för dem. De ska också ha rätt att säga sin mening om det. Det är vad vi har sagt. Det finns inget ärende om detta än. Men vi tycker att det hittills är viktigt att betona just vikten av transparens och alla berörda länders möjlighet att påverka det.

Men, som sagt, frågan kommer inte upp mer specifikt. Det är väldigt osannolikt.

Kenneth G Forslund frågade om euroområdet. Det enda som finns för ministerrådsmötet på stads- och regeringschefssammansättningsnivå är frågan om Slovenien. Hur ska man bedöma inflationskriteriet? Det finns väl en viss sannolikhet för att något land ska ta upp det i samband med detta för att markera att man inte är helt överens när det gäller den bedömning som har gjorts. Men det finns inte på dagordningen, och det finns inget förslag om detta. Det här blir en fråga för Ekofin att fortsätta diskutera.

Lars Lindblad hade synpunkter om transparens. Jag kan inte annat än hålla med om att det finns ett stort reformutrymme i rådet för öppenhetsfrågan. Det är uppenbart att rådet ligger långt efter parlamentet. Jag håller inte riktigt med om att ingenting har hänt. Jag jämför med situationen 1995, när vi blev medlemmar. Sedan dess har det hänt en hel del, inte minst tack vare vårt engagemang i frågan. Men jag håller med om att det är långt ifrån den situation som vi skulle vilja se. Det är därför vi är så aktiva med att driva frågan.

Låt mig sedan kommentera det som Yvonne Ruwaida tar upp om klimat- och hållbarhetsstrategin. Den strategi för hållbar utveckling som vi inom kort förhoppningsvis kommer att anta i Europeiska rådet är en klar förbättring mot den strategi som vi lyckades genomföra 2001. På var och en av de sju huvudområden som identifieras – klimat och ren energi, hållbara transporter, hållbar produktion och konsumtion, naturresurser, folkhälsa, social sammanhållning, demografi och migration samt global fattigdom och utmaningen för en hållbar utveckling – finns konkreta mål på olika nivåer. Det finns till exempel skrivningar om energieffektivitet, mål för andelen energi respektive elektricitet som ska komma från förnybara källor och energibesparingar.

På transportområdet har vi skrivningar om mer miljövänliga transporter, om begränsning av utsläpp och buller och om en halvering av dödligheten i trafiken till 2010 jämfört med år 2000. På det globala området erinrar man om de mål som finns om bistånd – 0,7-procentsmålet och annat – och om att främja en hållbar utveckling i WTO-förhandlingarna. Det finns alltså en hel del konkret i hållbarhetsslutsatserna. Sedan kan man alltid tycka att det borde finnas mer. Det får vi arbeta vidare med. Och klimatfrågan kommer, som sagt, upp separat på rådsmötet.

Frågan om Strasbourg har aktualiserats. Jag har stor förståelse för dem i parlamentet som yttrat sig om detta. Jag är säker på att de ledamöter här som haft erfarenhet av det vet hur olycklig konstruktionen är. Samtidigt måste vi komma ihåg att detta är en fördragsfråga och kräver alltså inte bara enhällighet bland alla medlemsstater utan också att parlamenten ratificerar ett förändringsförslag. Vi måste därför ta i beaktande vilka förutsättningarna är för att på kort tid få en förändring till stånd. Jag

har förståelse för att det är ett problem. Motsvarande gäller delvis för rådet när de är tvungna att tre månader om året åka till Luxemburg för att ha sina möten. Det är inte speciellt rationellt eller effektivt från den synpunkten heller.

Jag beklagar om jag gav felaktiga hänvisningar. Jag hade emellertid samma dokument som ni, så jag kanske bara läste fel. Om något var oklart kan vi titta på det efteråt.

Anf. 22 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! I den viktiga frågan om absorptionskapacitet delar vi i hög grad de uppfattningar som framförts kring bordet.

Till Carl B Hamilton kan jag säga att genom att ta upp frågan om hur utvidgningen uppfattas av den allmänna opinionen introducerar man ett starkt subjektivt element som i sin tur har att göra med de ansträngningar som kandidatländerna måste göra för att bli medlemmar. Det är en uppfattning som vi själva driver. Vi delar alltså den uppfattningen.

Till Gunilla Carlsson kan jag säga att jag förstår hennes resonemang och reaktion när man först nämner Bulgarien och Rumänien och sedan lägger in i texten det som kan uppfattas som en bromskloss då man går vidare till diskussionen om Turkiet, västra Balkan etcetera. Vi driver frågan väldigt hårt. Vi hade i veckan en bra diskussion i Coreper där det var rätt många som talade med oss, med vår röst. Även kommissionen var en positiv kraft i det avseendet.

Det finns dock skeptiker, och ni vet ju vilka de är -->>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. Vi får driva debatten vidare på olika plan. Jag tror att även parlamentarikerna kan spela en roll i sina kontakter med kolleger i de europeiska parlamenten och också inom Europaparlamentet. Det är ingen lätt fråga eftersom opinionen är som den är. Vi ska naturligtvis göra vad vi kan, men ibland är det tungt att föra den här diskussionen. Här får alla goda krafter samverka. I grundfrågan är vi helt och hållet inställda på detta. Det är en viktig fråga för den europeiska politiken, för den europeiska framtiden. Utvidgningen är helt enkelt en historisk succé och den stora framgången för Europa.

Jag hoppas att vi kan få extra hjälp av de länder som kommit in från kylan, in i huset. Jag hoppas att de ska hjälpa till i diskussionen. Vi tar den på djupt allvar, men vi säger också att den är svår. Jag tror att det, särskilt efter fördragsutvecklingen i Frankrike och Nederländerna, kommit ett inslag av utbredningströtthet som kanske lite väl lätt accepterats. Vi har här en uppförsbacke, men efter mötet i Coreper i går känner vi ändå att en majoritet av länderna står bakom oss. Alla goda krafter måste dock samverka.

Det kom upp några andra frågor som jag kanske också skulle beröra. När det gäller frågan om krishantering, mellanstatlighet, tror jag att man ska se på den ur en ganska praktisk synvinkel. Vad vi framför allt inte vill se är uppbyggandet av stora nya organisatoriska byråkratiska strukturer på EU-planen, utan vi vill snarare ha ett system där man kan dra på de resurser som finns inom olika europeiska länder, trycka på en knapp och få en gemensam aktion, men med utgångspunkt från den nationella kapaciteten. Det tror jag ligger bakom avståndstagandet från mellanstatlighet.

Frågan om terrorism ligger lite grann i gråzonen mellan Lars-Olof Lindgren och mig, men jag tar till mig det som sades om att ta fasta på Blixkommissionens rapport. Statsministern har gjort ett uttalande om den och är mycket positiv. Vi studerar för närvarande de 60 förslag som finns i Blixkommissionen, och jag är övertygad om att vi kommer att använda oss av några av dem. Jag vet inte i vilken mån vi kan tillämpa dem just här, men det är ett arbete som pågår och vi ska då se i vilka forum vi kommer att driva de förslag som vi fastnar för. Det kan handla om att driva dem i både FN och EU-sammanhang. Det är en god idé, och den har vi redan tänkt.

Sedan hade Yvonne Ruwaida och Sermin Özürküt mer grundläggande funderingar kring terrorismavsnittet och som jag förstår lite grann går utöver den inriktning som den här texten har. Den är ju lite mer teknisk och agerar så att säga mer på symtomen kring hur terrorism växer fram. Det är en diskussion som vi får föra på ett lite djupare plan. I vilken mån vi har tid och möjlighet att göra det vid detta möte är väl kanske inte helt klart. Men jag har sympati för tankarna att man ska också se på orsakerna och på de djupare processer som leder till radikaliserings och terrorism.

När Yvonne Ruwaida talar om språket i texterna erinrar jag mig att vi faktiskt hade en ganska bra diskussion i Klosterneuburg om att vi måste göra texterna mer begripliga. Det var nog många av ministrarna kring bordet som också kände att man behövde förenkla dem, ha rakare besked och en rakare kommunikation.

Jag tror att jag därmed berört de punkter som kom in på vårt område.

Anf. 23 LENNART HEDQUIST (m):

Jag har en kommentar angående kriterierna för inträde i eurozonen. Det nämndes att situationen nu är klar för Slovenien. Däremot har, på samma sätt som när vi hade samrådet inför Ekofin, en något egendomlig situation uppstått för Litauen som med några punkters högre inflation får ett nej. Den situationen uppstår på grund av att inflationen utanför euroområdet är låg. Enkannerligen är det inflationen i Sverige och Polen som medverkar till att referensvärdet för Litauen inte uppnår rätt nivå medan inflationen i Litauen faktiskt väl platsar inom euroområdet.

Det är tveksamt om man egentligen förutsåg den situationen när dessa regler skrevs. Nu är det egentligen väldigt nära för Litauens del, och i någon mening är det konstigt att man då rider på reglerna när det gäller ett väldigt litet lands inträde.

När Pär Nuder var här tolkade jag honom som att Sverige skulle vara öppet för att hävda en annan ståndpunkt beträffande Litauen, även om man formellt kanske är bunden av reglerna. Mot den bakgrunden bör Sverige, ifall frågan beträffande omändring av reglerna kommer upp på mötet, stödja en ståndpunkt som innebär att det är inflationen inom euroområdet som ska vara vägledande.

Anf. 24 YVONNE RUWAIDA (mp):

När det gäller hållbarhetsstrategin och målen sade jag att man trots allt kommit en bit på väg. Beträffande metoderna, det vill säga hur man ska uppnå målen, ges däremot inte någon vägledning. Vi har i Sveriges riksdag miljömål. Ganska många av dem har tyvärr inte uppnåtts. Att ha

mål räcker därför inte. Vi brukar ju alltid tycka att det viktiga är att få in politiken.

Det jag tog upp om utsläppshandeln var just att visa att det är ett verktyg som EU trott mycket på, men det har inte visat sig fungera. Att ha ambitiösa mål men inte peka på metoderna kan vara motsägelsefullt. Sedan kan mål ibland användas som hävstång, men metoderna är oftast viktigare än målen.

Anf. 25 CARL B HAMILTON (fp):

Låt mig bara säga något om Strasbourg. Det Cecilia Malmström och andra gör är att försöka samla ihop en miljon underskrifter för att därigenom försöka få ett politiskt momentum och kunna använda artikel 1.47 i utkastet till ny konstitution. Där finns ju möjligheten till medborgarinitiativ. Jag känner till Lars-Olof Lindgrens invändning, alltså att det är en fördragsfråga.

Frankrike kan, som de gjorde med den famösa frågan om vapenembargo mot Kina, ta upp frågan vid sittande bord på toppmötet och försöka få en garanti om att parlamentet ska flytta, att det ska vara något slags evigt åtagande från regeringscheferna. Det är viktigt att Sverige är på sin vakt mot att ett sådant förslag förs fram och i god tid försöker stämma i bäcken och undersöka om fransmännen har sådana avsikter, just för att kunna vara beredd.

Anf. 26 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Jag vill återkomma till frågan om utvidgningen, för frågan om absorptionskapacitet har vi ju sett i olika skepnader tidigare. Jag vill dock hävda att vi aldrig tidigare sett det så tydligt uttryckt i förslag till rådsslutsatser vid Europeiska rådets toppmöten med stats- och regeringscheferna, och det i ett läge när hela utvidgningsdiskussionen står på spel.

Om det är som utrikesministern säger att vi haft en majoritet av länderna med oss i Coreper så är det bara att nu ta ledningen och visa att det från Sveriges och ett antal andra länders utgångspunkt är oacceptabelt. Det handlar också om EU:s fortsatta förmåga att kunna spela en konstruktiv roll vad gäller potentiella oroligheter på västra Balkan och om att visa att man vill ha den process som fortgår. Likaså gäller det även reformsträvandena i Turkiet och det som vi talat om tidigare beträffande Vitrysslands demokratisering på sikt. Men framför allt gäller det Ukraina och Moldavien.

Jag säger att det är nu man måste sätta in stöten just för att dessa texter är så otroligt jag skulle vilja säga utstuderade och placerade på ett sådant sätt att tolkningen kommer att bli uppenbar, nämligen att man inte ger kommissionen några som helst möjligheter att återkomma i den positiva ansats som är Sveriges och ett antal andra länders. Här tror jag att man verkligen måste gå in med det tunga artilleriet, ifall man inte gjort det tidigare – vilket man bevisligen inte gjort eftersom rådsslutsatserna ser ut som de gör när de kommer från Coreper.

Anf. 27 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

När det gäller eurozonen och Litauen har jag förståelse för att de känner frustration över att de blev uteslutna på grund av den mycket smala

marginalen, liksom över valet av länder som de jämförs med. Om de begär en översyn av kriteriet kommer Sverige inte att motsätta sig det. Sannolikt kommer frågan att nämnas vid det nu aktuella mötet. När det sedan kommer upp på Ekofin kan ni fortsätta diskussionen med finansministern. Det är dock inte lätt för ett land som valt att stå utanför det monetära samarbetet att hårt driva frågor om förändringar.

Vi kan väl avstå från att motsätta oss och så vidare, men att gå i bräsch för något är Sverige kanske inte rätta landet att göra.

Sedan har vi frågan om hållbarhetsstrategin. Det är riktigt att det i den här strategin inte finns mycket av de metoder som ska användas för att uppnå målet. Men det sägs i strategin att det är väldigt mycket som ankommer på medlemsländerna själva. Den ansvarsfördelningen vill vi inte förändra, utan den måste medlemsländerna själva i hög grad ta ansvar för. Sedan säger man att varje rådsformation har i uppgift att se hur man hittar metoder för att uppnå målen. Man har alltså inte glömt bort det men anser att det kanske är bättre att de som är närmare den specifika verklighet det rör tar metodbesluten.

Slutligen har vi detta med Strasbourg och vad fransmännen kan tänkas göra. Det är klart att vi alltid måste ha en vaksamhet för vad som kan komma. Som Carl B Hamilton påminner om är det inte ovanligt med en del inspel och överraskningar från fransk sida på Europeiska rådets möten. Det bör vi ha en beredskap för. Samtidigt är det svårt att se hur de ska få en starkare garanti än den de i dag har med att ha det fördraget.

Anf. 28 LARS LINDBLAD (m):

När det gäller "Strasbourg-cirkusen" har jag ingen annan uppfattning än den som statssekreteraren här uttrycker. Det som föranlett bland annat Cecilia Malmströms upprop och den moderata delegationens brev till Göran Persson, vilket samtliga Europaparlamentariker har skrivit under, handlar om den process som nu pågår i parlamentet och som man nog kan tolka som ett uppspel inför rådsmötet. Tyvärr vill bland annat parlamentets talman och ordföranden för den socialdemokratiska gruppen att permanentningen ska ske till exempel genom att EU-kretsen köper in Strasbourgbyggnader. Det är väldigt viktigt att regeringen motarbetar varje sådant försök, för det leder till steg mot en permanenting. Det är klart att de skrivningar som redan finns i fördraget om tolv sammanträden etcetera redan är så permanent som de kan vara – givet att ett borttagande av det kräver enhällighet. Det handlar alltså om varje sätt att försöka förhindra att man går vidare. Det där ser jag som en självklarhet att regeringen driver.

Anf. 29 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Ursäkta, jag glömde ta upp den fråga om utsläppsrättigheter som togs upp. I förslaget till slutsatser finns det ett krav till kommissionen på att utreda det system man har i dag och dra slutsatser av det. Den frågan kommer man nu att följa upp.

Anf. 30 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag kan bara understryka det allvar med vilket vi ser på frågan om absorptionskapacitet och hela den diskussionen och på presentationen av problematiken här. Jag fångade mycket tydligt upp Gunilla Carlssons

starka markering här. Vi kommer naturligtvis att driva frågan. Det finns en stark svensk övertygelse om att det här är en central fråga för Europas framtid.

Vi har bedrivit mycket arbete i direktkontakter, i kulisserna och i telefonsamtal för att påverka våra vänner eller potentiella vänner i frågan och gladda oss mycket åt att vi hade rätt många på vår sida här. Men det är stora aktörer som känner tveksamhet>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<< Vi ska driva den här diskussionen, men det är inte helt lätt. Det blir svårt. Alla måste dra sitt strå till stacken här och påverka via alla kanaler.

Vi gör allt vi kan. Statsministern är helt medveten om detta, och vi ska gå vidare i det här arbetet. Framför allt gäller det att förhindra att absorptionskapaciteten blir ett nytt kriterium. Där tror vi att vi har en majoritet bakom oss.

Men bakom detta ligger djupare avsikter hos olika parter. Det är inte ointressant att se att Cypern naturligtvis tycker att det är en bra text till exempel. Man kan förstå skälen för dem. Många krafter verkar här, men vi ska göra vårt yttersta för detta och ta frågan på största allvar.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi hoppas klara av Lars-Olof Lindgrens ärenden och börjar med punkten Byrån för mänskliga rättigheter. Varsågod!

Anf. 32 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Tack! I december 2003 beslutade Europeiska rådet att mandatet för det europeiska centrumet i Wien för övervakning av rasism och främlingsfientlighet skulle utvidgas till att bli en byrå för grundläggande rättigheter. Två fakta-pm har överlämnats till riksdagen. Konstitutionsutskottet har också under våren fått en muntlig redogörelse för läget i förhandlingarna.

Förra sommaren presenterade kommissionen sitt förslag. Sedan dess har förhandlingarna pågått på tjänstemannanivå. Målet är nu att byrån med det nya mandatet ska kunna påbörja sitt arbete i januari nästa år. Ordförandeskapet vill att det ska ske någon form av ställningstagande till byrån vid Europeiska rådets kommande möte. Detta är därför uppsatt som en eventuell dagordningspunkt på mötet med rådet för allmänna frågor nästa vecka.

Det finns ett antal utestående frågor som ordförandeskapet sannolikt kommer att vilja lyfta fram. Den största tvistefrågan i nuläget är om byrån genom ett separat rådsbeslut bör få befogenheter även inom ramen för tredje pelaren – frågor om polisiärt och straffrättsligt samarbete.

Sveriges position i frågan är att vi tycker att det är korrekt att ge byrån ett sådant mandat.

Vidare kan frågan komma upp om vilket verksamhetsområde byrån ska verka inom och om de så kallade potentiella kandidatländerna, i första hand länderna på västra Balkan, bör komma i fråga för byråns kompetens.

Från svensk sida anser vi att det är rätt att ge ett sådant mandat i den utsträckning det är nödvändigt för de här ländernas gradvisa tillnärmning

till EG-rätten. I ett flertal olika avtal har ju till viss del EG-rättsliga regler accepterats. I den mån de accepterats bör de också bli föremål för den här byråns kompetens.

Från svensk sida har vi varit väldigt angelägna om att undvika dubbelarbete med andra existerande MR-system, såsom Europarådet. Det har bland annat lett till att man från den här byråns sida bara ska titta på EG-rätt – i vissa fall också EU-rätt – och att man också ska titta tematiskt och inte granska individuella länder som Europarådet gör. Europarådet ska dessutom ha representation inte bara i styrelsen för byrån utan också i direktionen för den.

Det är viktigt att byrån kan ge råd och stöd avseende grundläggande rättigheter till medlemsstaterna och institutionerna när de tillämpar EG-rätten. Det som ligger utanför mandatet ska fortsättningsvis, som hittills, tas om hand av Europarådet.

Detta är vad jag har att säga om den här byrån.

Anf. 33 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det sägs att regeringen är positiv till bildandet av en byrå. Jag tror också att det är bra att inte avfärda detta. Det är intressant att diskutera den här typen av frågeställningar och hur man upprätthåller en god kvalitet på grundläggande rättigheter i unionen.

Vi ska också komma ihåg att det finns väldigt många, inte minst barn och familjer, som lever rättslösa och som inte är medborgare i något EU-land. Det finns väldigt mycket av rörlig befolkning.

Jag hoppas att man med detta också kan ta upp en form av minimiskydd för väldigt utsatta människor som inte har någon hemhörighet.

Dessutom tror jag att detta med minoriteters rättigheter och respekten för det såvitt jag kan se inte är tillräckligt tillgodosett inom nuvarande regelverk. Här tror jag att det här centret, den här byrån, kan komma att ha en viss roll att spela. Det beror ju också mycket på mandat och på hur det ser ut framöver.

Initialt ställer jag mig positiv till detta. Det här behövs, tror jag. Men det måste också ges rätta möjligheterna för att kunna spela roll i den utsatta verklighet som många lever i.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Sedan har vi punkten om WTO.

Anf. 35 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Innan vi går in på WTO har jag en kort information om förhandlingarna med Gulfstaternas samarbetsråd, som ju också har en handelspolitisk anknytning. Nästa vecka blir det information till rådet om läget i de här förhandlingarna. De har gått framåt, men det finns en lång rad tekniska problem. Det går trögt när det gäller att komma fram om detta. Målet är att kunna slutföra de här förhandlingarna under innevarande år.

Mandelson, den ansvarige kommissionären, kommer att träffa sina GCC-kolleger redan nu i juni för att fortsätta med de förhandlingarna. Vi vill ha ett brett avtal som förutom varuhandel och en liberalisering av

2005/06:41

9 juni

denna ger förbättrade villkor vad gäller tjänster, offentlig upphandling och investeringar. Vi vill att det ska gå utöver vad som uppnås i WTO.

Jag ville nämna att den här frågan kommer upp. Från svensk sida tycker vi att frågan är viktig.

Anf. 36 CARL B HAMILTON (fp):

Vi i Folkpartiet är motståndare till den här spridningen från Nordamerika, Europeiska unionen och Japan, alltså att man ingår bilaterala handelsavtal och därmed undergräver det globala multilaterala handelssystemet och WTO:s funktion. Vi är alltså mot den "spagettiskål" som EU på detta sätt medverkar till att skapa.

Anf. 37 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

Jag kan notera det. Samtidigt är vi från regeringens sida väldigt måna om att om sådana här avtal ska ingås – vilket naturligtvis bör ske bara när det finns goda skäl för det – bör de, som jag nämnt här, gå längre än WTO. Därmed menar vi att de kan vara en stimulans till de multilaterala förhandlingar som vi, naturligtvis, sätter i första rummet.

I vissa fall kan det vara väsentligt för europeisk industri att motverka den diskriminering som vi nu utsätts för genom att japanska avtal med Sydostasien, eller amerikanska avtal, ger deras industri fördelar som vår industri inte kan få. Ibland är det alltså rent ekonomiska, krassa, intressen som ligger bakom att man vill undvika att till exempel svensk bilindustri diskrimineras i Sydostasien.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Nu kommer vi till punkten om WTO.

Anf. 39 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN:

På Gaercmötet den 10 april var det bara fråga om en information från Peter Mandelson om läget i Doharundan. Det blev korta inlägg enligt känt mönster.>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<.

Sannolikt blir det en liknande diskussion på Gaercmötet nästa vecka.

Hur är då läget i Dohaförhandlingarna? Ja, vår bedömning är att läget är kritiskt. Det som hänt sedan förra Gaercmötet är att WTO:s medlemmar har enats om att skjuta på den tidsgräns som sattes upp i Hongkong om att den 30 april besluta om riktlinjer för de två centrala förhandlingsområdena, jordbruks- och industrivaruområdena.

Skälet till detta var att de framsteg som hade gjorts i förhandlingarna tills dess var alltför blygsamma och att de olika positionerna var alltför långt ifrån varandra för att det skulle vara meningsfullt att ha ett sådant möte.

Inget nytt datum har ännu fastställts, men arbetet är nu inriktat på att de ordförande som leder de viktigare arbetsgrupperna inom WTO i Genève ska presentera textförslag till mitten av innevarande månad. Sannolikt blir det någon form av ministermöte den 28 juni–2 juli. I samband med det kommer det sannolikt att bli extrainkallade allmänna råd

eller Gaercmöten för att leda och övervaka kommissionens förhandlingsarbete.

Vad man ska försöka att enas om i slutet av juni och början av juli är beräkningsgrunderna för tullsänkningar inom jordbruks- och industrivaruområdena. Det finns dock en rätt stor risk för att man inte kommer fram vid det här tillfället utan skjuter allt till i slutet av juli, då man räknar med att, vad som än händer i juni, ha ett möte för att sy ihop resten av de utestående frågorna. Det anses av många vara det sista tillfället att komma överens om de stora linjerna för att hinna få allting klart till stupstocken, när det amerikanska förhandlingsmandatet till presidenten går ut i mitten av nästa år.

Om man inte hinner göra någonting nu i juni och början av juli utan lämnar allt till i slutet av juli, blir det fråga om en stor tidsnöd. Man kan nästan tala om en stor kris. Men samtidigt är det många som hävdar att det är först när det är en sådan kris som man kan komma fram till ett beslut. Det har ju hänt tidigare i WTO-sammanhang att det först varit under ett riktigt krisläge som man kunnat komma fram.

Det vilar ett väldigt tungt ansvar på nyckelaktörer här. Det handlar ju om EU och USA och framför allt om Brasilien och Indien, som ju är ledare i den grupp som de representerar, den så kallade G 20-gruppen av mer utvecklade u-länder. Förenklat kan man säga att EU och USA måste röra på sig vad gäller jordbruksområdet och att Brasilien, Indien och även kanske Kina måste visa en vilja att öppna sina marknader för industrivaror och tjänster.

Kommissionens bedömning är att pressen har ökat på senare tid, framför allt på USA därför att de inte har rört på sig i de här förhandlingarna. Samtidigt har Peter Mandelson gjort uttalanden, som visar på en viss öppenhet från EU:s sida, om att röra sig på jordbruksområdet men som han för övrigt inte har förankrat inom rådet, så det kan bli en diskussion om hans uttalanden därvidlag.

Det kommer nog att bli fortsatt högt tryck på EU:s jordbrukssida, framför allt vad gäller marknadstillträde på jordbruksprodukter och tullar på jordbruksprodukter. Det vore olyckligt att invagga de mer protektionistiska medlemsländerna om att EU har gjort tillräckligt i de här förhandlingarna, som de själva ibland hävdar. Det är som sagt dags också för de stora och starka u-länderna att visa på en större kompromissvilja när det gäller industrivaror och tjänster.

Det måste också betonas att det inte bara är nyckelaktörer det handlar om. Det finns en lång rad medlemmar i WTO som också måste vara med på den här båten för att det ska kunna gå. Alla WTO-länder måste känna att de får ut mer av slutresultatet än vad det kostar dem. Det blir en väldigt komplicerad förhandlingsprocess. Men man får inte glömma att också de fattigare och svagare u-länderna framför allt måste få ökat tillträde. Det är också viktigt att initiativet om bistånd på handelsområdet, eller *aid for trade* som det kallas, kan gå vidare och ge resultat. Men det får absolut inte ses, som det alltid betonas, som ett sätt att köpa dessa länder, för de måste samtidigt få öppningar i handeln. Men vad *aid for trade* går ut på är att bistå dem med att kunna utnyttja de fördelar som ökad öppenhet innebär.

Man måste också lösa ut ett par väldigt svåra frågor, som bananer och socker. De är svåra i sig men också svåra därför att u-landssidan har

2005/06:41

9 juni

olika intressen i den förhandlingen. Vissa u-länder vill se liberaliseringar, medan vissa inte alls är intresserade av liberaliseringar därför att de tjänar på det system som finns i dag. Då blir det ju extra sprängkraft i detta.

Vid det kommande Gaercmötet blir det säkert en liknande diskussion som den som var den 10 april. Det finns en stark skiljelinje, som ni väl känner till sedan tidigare, mellan de medlemsländer som motsätter sig ytterligare förbättrade jordbruksbud från EU och de som förespråkar en sådan utveckling. Men vi har sett en viss förändring där. Som jag tidigare har berättat är det några av våra närmaste vänner inom det här området och vi själva som aktivt bearbetar resten av medlemskåren i EU för att se det hela utifrån ett mer frihandelsvänligt perspektiv. Vi har från vår sida dragit ett rätt tungt lass, och det gör vi gärna. Vi är mycket aktiva när det gäller att ta initiativ och fullfölja kontakter med andra medlemsländer i detta. Jag kan bara säga att jag för min del kommer att besöka Spanien, Grekland och Polen före mötet i juni för att försöka få stöd för vår syn. Och Thomas Östros ringer runt till många av sina kolleger och håller kontakt. Även på tjänstemannanivå driver vi en aktiv värvningskampanj för vår linje.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi tackar Lars-Olof Lindgren med medarbetare.

Vi går nu tillbaka till punkt 5, Utvidgningen, under allmänna frågor.

Anf. 41 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! Diskussionen i Gaerc rör dels förhandlingarna med Turkiet, dels det sedvanliga associeringsrådet med Turkiet. Regeringens övergripande inställning till förhandlingarna med Turkiet och även med Kroatien är att dessa så länge som möjligt bör föras på teknisk nivå, inte politiseras, under kommissionens ledning för att undvika onödiga förse-ningar.

Den fråga som eventuellt kommer att diskuteras i Gaerc rör det första förhandlingskapitlet för Turkiet, Vetenskap och forskning, kapitel 25. Kapitlet har vi gått igenom, och medlemsstaterna är överens om att Turkiet har vidtagit de åtgärder som krävs. Cypern motsätter sig dock att kapitlet stängs. Det är kopplat till frågan om turkiskt erkännande av Cypern. Vi hoppas att Cypern ska kunna ansluta sig till den uppfattning som de övriga medlemsstaterna nu är överens om. Vi är naturligtvis mycket angelägna om att nå en lösning på frågan så snart som möjligt så att avslutningskonferenserna kan hållas, som planerat, den 12 juni. Det vore ju olyckligt om de skulle tvingas ställas in, så vi hoppas och antar att Cypern kommer att ge efter på den punkten.

Parallellt med Gaerc äger också ett möte i associeringsrådet rum med Turkiet. Inom rådet följer man upp de åtaganden som Turkiet redan gjort inom EU inom ramen för associeringsavtalet. Det är ett slags tillfälle att på hög nivå se om Turkiet uppfyller det politiska Köpenhamnskriteriet. Förhandlingsfrågorna diskuteras alltså inte här. Men i den gemensamma EU-positionen som föreligger för mötet uppmanas Turkiet att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa civilt kontroll över militären, stärka rätts-systemets oberoende och underlätta för undervisning och tv- och radio-

sändningar på andra språk än turkiska. Det uttrycks oro för yttrandefriheten, icke-muslimska minoriteters situation och den oroande utvecklingen i sydöstra Turkiet. Sverige kan acceptera nuvarande utkast till gemensam EU-position.

2005/06:41

9 juni

Anf. 42 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Med anledning av associeringsrådet och att man kommer att ta upp Köpenhamnskriteriet har jag några frågor och funderingar. Det som utrikesministern säger nu om icke-muslimska minoriteter är väldigt viktigt. Jag skulle vilja att man också lyfte frågan om religionsfrihet, för det som man nu upplever i Turkiet är en religionstolerans. Det innebär att man tolererar att etniska grupper, typ judar, får ha en mosaisk tro, att de assyrisk/syrianska kaldéerna får ha en kristen tro, att grekisk-ortodoxa får vara grekisk-ortodoxa, att kurder får vara muslimer, att turkar får vara muslimer. Men man har väldigt svårt att acceptera att människor konverterar, alltså lämnar en religion för en annan religion.

När jag tar upp de här frågorna, som jag har gjort på de två senaste resorna till Turkiet, finns det en viss frustration över att diskutera detta på det här sättet. Man säger att man har en religionsfrihet. Som sagt får judar vara judar och assyrier och syrianer får vara kristna, men just konvertiten har man väldigt svårt för. Jag skulle önska att denna sak togs upp eftersom jag vet att det är svårigheter. För dem som har konverterat är det svårt att få jobba inom till exempel polisen och militären och de kan alltså inte avancera. De trakasseras. De kanske inte får publicera böcker och så vidare.

Det här är en sak som jag tycker är viktig att ta upp just när det gäller Turkiet.

Anf. 43 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag kan bara säga till Annelie Enochson att frågan om de religiösa minoriteternas situation står på dagordningen både i Sveriges och i EU:s dialog med den turkiska regeringen. Vi tar till oss uppfattningarna.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Därmed godkänner vi informationen.

Nästa punkt är Migration.

Anf. 45 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Några formella beslut fattas inte på måndag. Vid Gaerc kommer diskussionerna att handla om ett antal migrationspolitiska frågor, bland annat FN:s högnivådialog om migration och utveckling, FN:s generalsekreterares rapport som lades fram den här veckan, ett ministermöte som äger rum senare i sommar i Rabat. Jag utesluter inte att den uppkomna situationen med invandring från Afrika till Kanarieöarna kan komma att tas upp av Spanien.

Våra stats- och regeringschefer har i en av slutsatserna från toppmötet förra året lyft fram FN:s högnivådialog som en prioriterad fråga för EU. EU har, menar vi, en viktig roll att spela i förberedandet av högnivådialogen och som konstruktiv aktör i FN-systemet när det gäller frågan om internationell migration.

Det finns i dagsläget en relativt stor misstänksamhet mellan olika länder och intressegrupper med lite nord-syd-dimension, där EU misstänkliggörs för att vilja fokusera debatten om migration och utveckling enbart på kampen mot olaglig invandring. Liknande diskussion finns i USA, som ni vet.

Högnivådialogen ska hållas på temat migration och utveckling, som jag sade tidigare. Genom en väl balanserad och nyanserad gemensam position kan EU spela en viktig roll. Vi kan då framhäva de positiva effekter som ordnad migration kan ha på utvecklingen i såväl hemländer som mottagarländer. Det gäller att finna områden där vi kan nå samstämmighet.

Jag var själv ordförande i generalförsamlingen när generalsekreteraren lade fram sin rapport den 6 juni. Den syftar ju till att förbereda FN:s högnivådialog. Vi tycker att rapporten är välbalanserad. Vi anser att vi inom EU bör reflektera över ett antal av de rekommendationer som generalsekreteraren presenterat när vi tar fram en gemensam position inför högnivådialogen. Den bygger i hög grad också på tankar som finns i den kommissionsrapport som leddes av Jan O Karlsson och sydafrikanskan Mamphela Ramphele.

Jag tänker särskilt på de positiva effekter som migration kan ha på utveckling. Frågan om vikten av samstämmighet mellan politikområdena migration och utveckling och vikten av samordning är också centrala. Samordningen bör ske dels genom en fortsatt global dialog om migration, dels genom att samordna och effektivisera de internationella organisationernas arbete på migrationsområdet.

Till slut vill jag markera samarbetet mellan EU och Afrika. Sverige fäster stor vikt vid den ministerkonferens som kommer att hållas i Rabat den 10 och 11 juli och som statsrådet Barbro Holmberg planerar att åka till.

Anf. 46 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag vill ta upp en sak med utrikesministern. Det gäller då trafficking med människor. Jag vet att utrikesministern kommer att ha en lång dag i dag, med tanke på seminariet på eftermiddagen.

Jag är väldigt glad över det initiativ som har tagits från Rosenbad. Sveriges syn är att man vill minska efterfrågan genom att kriminalisera sexköp. Vi är lite ensamma om att ha den åsikten. Men det finns också tendenser till mer och mer intresse för vår modell. Man ser ju att saker faktiskt sker. Efterfrågan minskar. Det är alltså viktigt att hålla fast vid vår åsikt och att se till att vi får med fler människor ”på den här tråden”.

En viktig del när det gäller trafficking med människor är att hjälpa offren. Det gäller då frågan om skadestånd och även frågan om offrens möjlighet att få uppehållstillstånd, om att få vara kvar och inte bara lämna landet sedan de så att säga avgivit sina vittnesbörd till poliserna.

En annan viktig del när det gäller trafficking är utvecklingen i ursprungsländerna och transitländerna. Jag tror att det är viktigt att se på utvecklingen och att aktivera både biståndsorganisationerna och näringslivet i detta. Vi kommer aldrig åt de här sakerna om fattigdomen inte utrotas. Det gäller att mer fokusera på detta också i de här diskussionerna och att få upp frågan på agendan.

Anf. 47 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag erkänner och menar i hög grad att detta är en fråga som världen bör sätta i centrum. Vi har i dagens värld en modern form av slaveri som innebär att människor, inte bara kvinnor utan också barn, säljs som varor runt världen. Siffrorna varierar, men jag tror att åtminstone 1,2 miljoner människor varje år försäljs runt jorden. Detta är helt oacceptabelt, så det här är en viktig fråga. Den hänger ihop med den större frågan.

Frågan hänger också ihop med någonting annat ruskigt som växer, nämligen med den roll som organiserad brottslighet spelar. Det här är en del av en mycket välorganiserad brottslighet som måste bekämpas.

Jag kan inte uttala mig i frågorna om skadestånd och uppehållstillstånd. Det får vi nog titta på i ett annat sammanhang. Men jag tar till mig synpunkterna här.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg i de fortsatta förhandlingarna.

Vi går nu in på Yttre förbindelser. Först gäller det förbindelserna med västra Balkan.

Anf. 49 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Som vanligt består dagordningspunkten om västra Balkan av ett antal olika frågor och beslut. Vi utgår från att Montenegro kommer att dominera diskussionen om västra Balkan – detta med anledning av Montenegros självständighetsförklaring i lördags.

Vid Gaercmötet avses slutsatser att antas som ger EU:s medlemsländer grönt ljus för bilaterala erkännanden. Förutsatt att slutsatserna antas har Sverige för avsikt att vid nästa veckas regeringssammanträde erkänna Montenegro som självständig stat. Det är väl den allmänna tendensen i EU-kretsen att detta kommer att ske under de närmaste dagarna.

Det finns också uppgifter om att de kommer att ansöka om medlemskap i FN, att de inte väntar till hösten utan lägger fram en sådan ansökan denna månad. Det är möjligt att den hinner behandlas även i FN före månadens slut.

Med anledning av Carla del Pontes halvårsrapport till FN:s säkerhetsråd om Icty kommer slutsatser att antas. Dokumentet har dock ännu inte publicerats. I slutsatserna kommer man också att välkomna den överenskommelse som nåtts vad gäller överförandet av ägarskapet för det regionala samarbetet i regionen.

Slutligen: I anslutning till mötet förväntas utrikesministrarna underteckna ett stabiliserings- och associeringsavtal med Albanien. Detta är glädjande eftersom kommissionens förhandlingar med Albanien pågått under en lång tid. Detta avtal innebär ett viktigt steg för Albanien i landets fortsatta EU-närmande.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan har vi punkten Förberedelser EU–USA toppmöte.

Anf. 51 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Rådet förväntas diskutera dagordningen och en deklaration inför toppmötet mellan EU och USA i Wien den 21 juni. Detta är det årligen återkommande toppmötet med USA där EU representeras av trojkan.

Agendan för toppmötet är bred och inkluderar både geografiska och tematiska transatlantiska samarbetsområden. Det är alltså inte en beslutspunkt utan ett tillfälle för EU:s ministrar att göra en avstämning.

Deklarationen är ännu inte färdigförhandlad, men vi förväntar oss att deklarationen delas in i tre avsnitt:

1. Främjande av fred, demokrati och mänskliga rättigheter,
2. hur vi möter globala utmaningar och
3. hur vi främjar välbefinnande inklusive samarbete kring energisäkerhet.

Enighet råder i princip om vilka frågor som bör tas upp i respektive avsnitt, men det återstår en del vad gäller hur frågorna ska formuleras. EU strävar efter en kort och framåtblickande deklaration.

I de EU-interna diskussionerna kring utkastet till deklaration har regeringen strävat efter tydligare skrivningar om framför allt icke-spridning av massförstörelsevapen samt folkkrätten i arbetet mot terrorism. Därutöver har vi verkat för svenska ståndpunkter inom en rad geografiska frågor såsom Mellanöstern, Iran, EU:s östra närområde och relationerna med Ryssland. Regeringen har fått gehör för sina synpunkter i EU-kretsen.

Vi anser att det också är av vikt – här har jag ett särskilt intresse, måste jag erkänna – att en FN-reform kan diskuteras under toppmötet. FN-reformprocessen är nu när det gäller managementfrågorna, administrationsfrågorna, budgetfrågorna och frågan om en översyn av FN:s mandat inne i ett mycket viktigt och, vill jag säga, komplicerat och svårt skede. Vi välkomnar att frågan nu finns med i utkastet till dagordning på toppmötet.

Regeringen ser toppmötet som ett viktigt tillfälle att stärka de transatlantiska relationerna. Det är nödvändigt att EU och USA arbetar tillsammans för att möta de globala utmaningar som vi gemensamt står inför. Fokus för toppmötet bör ligga på vad EU och USA tillsammans kan göra i världen och därmed kanske ge ett bidrag till förstärkta tendenser till multilateralism.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner den informationen och går vidare till punkten om Kuba.

Anf. 53 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Herr ordförande! Rådet förväntas besluta om rådsslutsatser som bekräftar den gemensamma ståndpunkten från 1996 för EU:s Kubapolitik. Regeringen stöder huvudlinjerna i rådsslutsatsen. Den gemensamma ståndpunkten och tvåspårsansatsen – om jag får säga så – äger fortsatt giltighet. Vi stöder också en förlängd suspendering av de så kallade juni-åtgärderna.

Utgångspunkterna för EU:s och Sveriges Kubapolitik är den gemensamma ståndpunkten. Kraven på Kuba vad gäller frigivning av politiska fångar och respekt för mänskliga rättigheter kvarstår. Dessa hoppas vi kunna framföra som en del av en konstruktiv och kritisk dialog med de kubanska myndigheterna.

Givetvis ser vi med stor oro på uppgifterna om en försämrad MR-situation och de kubanska myndigheternas attacker mot oppositionen inklusive så kallade förebyggande arresteringar. Regeringen anser dock inte – en uppfattning som delas av majoriteten av EU-staterna – att införandet av nya restriktioner riktade mot regimen i nuläget kan bidra till ett minskat förtryck.

Anf. 54 LARS LINDBLAD (m):

Herr ordförande! Utrikesministern ger, liksom annextexten på s. 2 och 3, en väldigt träffande beskrivning av det mycket bekymmersamma läge som nu råder på Kuba. Därför kan vi fullt ut ställa oss bakom den. Men när det gäller punkt 6 på s. 4 blir man oerhört förvånad. Slutsatsen dras där att man ska fortsätta med att förlänga den så kallade suspensionen av de diplomatiska åtgärderna som man tog den 5 juni 2003 och fortsätta med det fram till någon form av utvärdering i juni 2007.

På något sätt är det oerhört förvånande att man drar slutsatsen att läget har förvärrats på många sätt och samtidigt säger att man ska fortsätta med ett status quo-läge.

Vi kritiserade regeringen redan vid suspenderingen, när regeringen valde att ställa sig bakom det spanska förslaget om att lyfta juniåtgärderna redan 2005. Vi uppfattade då, och gör det fortfarande, att signalerna till Kuba – inte minst till den politiska oppositionen på Kuba – uppfattas som att EU, inklusive Sverige, är för mjukt när det gäller mänskliga rättigheter. Signalspelet är alltså det svåra, det otydliga.

Visst kan man från många perspektiv ifrågasätta effekten av juniåtgärderna. Hur kraftfullt är det att EU-länderna bjuder in oppositionella till nationaldagsfirande och så vidare? Både jag själv och andra har haft samtal med oppositionella framför allt i Sverige. Signalerna både till regimen och till de oppositionella är det allvarliga här. Slutsatsen dras att kränkningarna fortsätter och troligen till och med har ökat i omfattning sedan suspenderingen och de åtgärderna infördes.

Man kan konstatera att det EU-beslut som togs om en fortsatt och ökad dialog med regimen på Kuba inte har lyckats. I stället har det misslyckats. Detta har inte lett till förbättrade mänskliga rättigheter på Kuba. Därför borde regeringen dra slutsatser av detta och komma fram till att suspenderingen ska tas bort, alltså att juniåtgärderna ska återinföras som en tydlig signal om att man inte accepterar det som nu sker.

Anf. 55 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag känner samma sak som Lars Lindblad här. När man läser texten undrar man över att det ska fortsätta.

Senast i maj månad var ett antal kristdemokrater på Kuba. Då träffade de fruarna till dem som sitter fängslade. De träffade också Oswaldo Payá som fortfarande inte sitter fängslad. Det är tack vare den mediala uppmärksamheten från oss i väst som han inte är fängslad.

Det betyder något för dem att kunna bli inbjudna till ambassaden och att kunna komma till den 6 juni, den 17 maj och allt vad vi har. Därför tycker jag att det är lite illa att vi fortsätter så här.

Vi säger att man försöker normalisera de diplomatiska förbindelserna. Men uppenbart har detta inte skett. Därför kan man fråga sig vad nästa steg är. Jag tror att nästa steg inte är att fortsätta att tro på något som liksom inte haft någon verkan, utan jag tror att man får visa de oppositionella stöd på ett mera handfast sätt än man hitintills gjort.

Anf. 56 CARL B HAMILTON (fp):

Folkpartiets slutsats är densamma som Kristdemokraternas och Moderaternas. Under det spanska ordförandeskapet ville man använda "mörten" gentemot Kuba och förmå Kuba att förbättra situationen beträffande mänskliga rättigheter och annat. Men den strategin har ju misslyckats. Därför instämmer jag med tidigare talare om att man nu får återgå till den tuffare linjen.

Anf. 57 YVONNE RUWAIDA (mp):

Den utveckling som vi ser på Kuba är oroväckande. Men det är väldigt svårt att gissa vad som hade hänt, om utvecklingen hade varit lika negativ, om man inte hade haft juniåtgärderna. Det är alltid svårt att bedöma en sådan sak.

Vad som är viktigt här är, tror jag, att man från EU:s sida ändå kanske försöker ta ett initiativ för att stötta oppositionen. Jag vet inte om det i allt och allo handlar om juniåtgärderna. Jag tycker att det är bra att man har en dialog med den kubanska myndigheten. Men samtidigt måste man, tycker jag, ge oppositionen stöd. Det sker ju ett förtryck av oppositionen. Bara det här med att i förebyggande syfte fängsla folk är i strid med folkrätten och vad den står för.

Det vore bra om EU kunde ge en signal om att Sverige driver den linjen och på något sätt stötta oppositionen i det läge som nu är.

Anf. 58 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Det är en svår och viktig fråga och en klassisk fråga i diplomati huruvida man ska ge dialogen en chans eller inte. Det är oerhört svåra avvägningar att göra; det har jag lärt mig genom åren.

Det är en väldigt tuff och hård slutsats vi har här. Det är ingen tvekan om att EU skärper tonen och därmed skärper och höjer förväntningarna på den kubanska sidan. Det är en mäktig grupp länder som de har att göra med – med klassiska linjer mellan olika delar i Europa och Kuba. Vi hoppas att de tar den hårda tydliga ton vi har på allvar. Det är ingen tvekan om att vi arbetar oerhört nära med dissidenterna på Kuba. Vår ambassad är instruerad att hålla nära kontakt med dem, och det gör man gärna och intensivt. Det är faktiskt så att i varje fall några tongivande dissidenter är positiva till att EU upprätthåller den här relationen med den kubanska regeringen och fruktar att det kan bli negativa reaktioner av ett steg i annan riktning. Det är en oerhört svår avvägning här. Jag tar till mig de synpunkter som har framförts, och vi får se hur utvecklingen blir.

Jag har återigen en personlig vinkling på det här. Jag var ju med under slutförhandlingarna om mänskliga rättighetsrådet. Flera länder blev ju ganska förvånade över att Kuba kom in bland MR-rådets 47 medlem-

mar. Det första mötet ska äga rum den 19 juni i Genève. En av de stora fördelarna, tycker jag, med detta nya MR-råd, råd för mänskliga rättigheter, är att varje land som kommer att ingå i rådet måste få sitt eget *record* för mänskliga rättigheter, sin politik, noggrant prövad, en så kallad *review of its Human Rights Record*. Det är någonting som vi ser fram emot att få göra. Det budskapet tänker jag sprida till mina EU-kolleger som är medlemmar i MR-rådet.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Vi går över till Irak.

Anf. 60 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag hoppas att vi under lunchen på måndag får tillfälle att föra en strategisk diskussion om Irak och hur EU kan bidra till att landet utvecklas i positiv riktning. Situationen är ju dyster, men det finns vissa positiva tecken. Det här är i alla fall den ambition som ordförandeskapet har. Några slutsatser kommer inte att antas vid Gaerc.

Säkerhetsläget i Irak är oroande, även om vi läser i tidningarna i dag att man äntligen har utsett de viktiga ministrar på säkerhetsområdet vars poster inte var fyllda förut. Det är viktigt att anklagelser om amerikanska militära övergrepp mot civila utreds och att eventuella brott får en rättslig prövning – detta inte minst eftersom den irakiska regeringen fortfarande är beroende av den internationella närvaron i Irak.

Kommissionen ska presentera ett meddelande om EU:s framtida engagemang i Irak. Det innehåller också förslag inom en rad områden som nationell sammanhållning, institutionsuppbyggnad, rättsstatens uppbyggnad, främjande av mänskliga rättigheter samt ekonomisk utveckling och reformer. Säkerhetsläget måste förbättras för att skapa förutsättningar för ett stärkt fokus på återuppbyggnad.

Vi välkomnar meddelandet om ett konstruktivt förslag för att öka EU:s engagemang i Irak och stödja Iraks regering i dess uppgifter. Sverige driver en aktiv linje inom EU för att skapa en sammanhållen Irakpolitik där politisk dialog går hand i hand med en avtalsreglerad relation och ett gemensamt åtagande av kommissionen och medlemsstaterna. Ett irakiskt ägarskap är nödvändigt, och EU bör utveckla sitt samarbete med FN och andra internationella aktörer i Irak för att stärka och samordna insatser.

Jag avser att föreslå att EU närmare undersöker möjligheten att kraftsamla avseende stöd till mänskliga rättigheter, både vid uppbyggnad av de institutioner som ska säkra de mänskliga rättigheterna och när det gäller att initiera en dialog med irakiska myndigheter om mänskliga rättigheter som kan omfatta centrala, regionala och lokala nivåer.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen. Vi fortsätter med Iran.

Anf. 62 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Rådet kommer att diskutera Iran mot bakgrund av den senaste utvecklingen i den kärntekniska frågan, det vill säga USA:s tillkännagi-

vande av beredskap att delta i förhandlingar med Iran, samt det paket av incitament och sanktioner som Javier Solana överlämnade i Teheran den 6 juni. Ett utkast till uttalande av Europeiska rådet kommer att behandlas. Detta kan förväntas välkomna det amerikanska utspelet och paketets överlämnande. Det väntas också uppmåna Iran att nu ta fasta på erbjudandet, framför allt genom att frysa verksamheten för anrikning av uran.

Regeringens uppfattning förblir att ett brett internationellt tryck bör upprätthållas på Iran, och regeringen stöder därför en deklaration med det här innehållet.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Vi går över till fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 64 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Den kommer upp till diskussion i samband med ministrarnas lunch, och inga rådsslutsatser förväntas den här gången. Vi väntar oss i första hand en diskussion om den internationella mekanismen för internationellt stöd till det palestinska folket. Den har EU fått i uppdrag av kvartetten att utarbeta. Ett första förslag från kommissionen har diskuterats i EU-kretsen och med övriga stora givare. Kommissionen har nu utifrån dessa diskussioner omarbetat förslaget och fört det vidare till kvartetten för godkännande.

Vi för vår del är nöjda med hur arbetet inom EU med mekanismen förflutit, men det återstår ännu att se hur mekanismen tekniskt ska se ut. Kommissionen har gjort framsteg i arbetet med att ta fram en mekanism som kan komma på plats, men vi har fortfarande diskussioner med viktiga aktörer, till exempel USA, Världsbanken etcetera.

I korthet handlar det om att utvidga två befintliga program. Det ena är Världsbankens redan existerande så kallade Emergency Services Support Project, som ska användas för stöd till sektorerna hälsa och utbildning. Det andra är en utvidgning av kommissionens befintliga program för att finansiera el, vatten och bränsle. Utöver detta planeras ett tredje nytt program som ska möjliggöra utbetalningar till den fattigaste delen av befolkningen och till offentliganställda inom nyckelsektorer. Mekanismen i sin helhet bygger på noggranna revisions- och kontrollrutiner som ska säkra att pengarna går till avsett ändamål.

Det har diskuterats inom EU hur vi ska hantera visumansökningar från Hamasföreträdare. Sedan tidigare finns det ju en överenskommelse om att inte ha några kontakter med den Hamasledda regeringen på politisk nivå, men som vi tidigare har sagt finns det inget förbud mot att utfärda viseringar till Hamasföreträdare. Vi måste värna om det regelverk vi har inom EU och Schengen, inte minst grundprincipen om individuell visumprövning. Samtidigt är det viktigt att visa att våra krav på den Hamasledda regeringen står fast. Det är en viktig balansgång. Det som nu diskuteras är hur vi i EU utifrån existerande regelverk kan förbättra informationsutbytet i samband med visumansökningar. Det här är någonting som regeringen välkomnar.

Nu har flera anmält sig. Med vetskap om frågans karaktär uppmanar jag alla att hålla sig till det som rör EU-toppmötet, alltså det som finns på dagordningen inför Gaerc.

Anf. 66 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag försökte hastigt här, medan vi lyssnade på olika talare, se vad som stod i de papper som ligger på bordet om just det här med mekanismen. Det var första gången jag såg de här papperna. Det står bland annat om strukturen för mekanismen att man vill göra ett arrangemang som vill vara en sådan väg att de andra donatorerna kan identifiera deras speciella sektorer.

Då är jag intresserad av att få veta – den frågan ställdes förra gången också – hur uppföljningen kommer att ske av det här projektet – mekanismen, som man kallar det för. Det är oerhört viktigt med tanke på de erfarenheter vi har från Arafats tid av den enorma korruption som har varit.

En annan del i det program som vi fick på vårt bord är att man ska flytta detta till presidentens *office*. Då är det också oerhört viktigt att man ser till att man hela tiden kan ha koll på pengarna så att de inte försvinner på något felaktigt sätt. När jag läste igenom det här kunde jag inte se att det stod någonstans om uppföljning – att man liksom håller pengarna i näven tills de kommer alldeles rätt.

Jag vill också nämna att det som finns om att Mahmoud Abbas antagligen i morgon kommer att offentliggöra att man kommer att ha en folkomröstning den 31 juli, det tycker jag är oerhört intressant. Jag tycker att det är beklagansvärt att Hamas redan nu har sagt att man inte ställer upp på det. Det är mycket märkligt.

Hamasviseringarna vet jag att vi pratade om förra gången. Där har vi uttryckt den kristdemokratiska åsikten att vi är väldigt kritiska till det sätt på vilket regeringen har handlagt detta på. Vi hoppas ju att den särskilda EU-policyn kommer fram och att man kan få handledning för hur man ska göra på ett mycket bättre sätt.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Viseringarna hade vi som sagt uppe förra gången, och vi har också haft interpellationsdebatter i ämnet här i riksdagen, så jag hoppas att vi inte behöver fördjupa oss i det i dag.

Anf. 68 AGNE HANSSON (c):

Det finns anledning, tycker jag, att hysa oro för EU:s fortsatta linje när det gäller Mellanöstern. Den håller på att misslyckas.

Jag har tre frågeställningar. Den första är: Är den långsiktiga strategin att få ett sammanbrott i den palestinska myndigheten? Den andra är: Vad blir då i så fall konsekvenserna av det? Den tredje är: Är det dags att EU nu börjar fundera på en alternativ handlingslinje gentemot Hamas och den palestinska myndigheten?

Anf. 69 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Låt mig först bara få komplettera Annelie Enochsons inlägg om *temporary international mechanism*. Det är bra att vi har fått handlingarna utdelade. Jag tycker att det är relevanta frågor som ställs just när det gäller hur utvärdering och uppföljning kommer att ske. Här finns ju ingen deadline för hur det här kommer att fungera. Dock är det mycket bra att EU har jobbat fram den här möjligheten att på något sätt kunna bättre bistå det lidande palestinska folket.

Därför vill jag säga att jag i grund och botten tycker att det här är bra. Jag har också den här frågan om hur vi ska kunna stävja korruptionen och om det finns någon tidsbegränsning och utvärdering som vi kommer att kunna få ta del av.

Jag har också en annan fråga. Vi har ju inte gjort några förändringar av det svenska biståndsgivandet efter att den Hamasledda regeringen tillträdde, och min fråga är nu: Kommer vi att försöka kanalisera en ökande del av vårt eget bistånd via den här mekanismen?

Sedan vore det intressant om utrikesministern ville kommentera lite kort inför den kommande folkomröstningen och också spänningen mellan Fatah och Hamas. Det riskerar ju i viss mån att bli så att man här nu väldigt tydligt stöder president Mahmoud Abbas, att man därmed uppfattas ensidigt ta ställning för Fatah och att detta ökar motsättningarna snarare än skapar en möjlighet att överbrygga saker och ting. Det är de frågeställningar jag har.

Men sedan, herr ordförande, skulle jag ändå vilja säga en sak om viseringarna. Jag tycker att det är dumt att säga att det här inte hör hemma i EU-nämnden. Det handlar om gemensam EU-politik, hur vi ska bete oss. Det framkommer i handlingarna att efter vad jag vill kalla de piruetter som Sverige har gjort skärper uppenbarligen EU nu sitt eget interna regelverk för vad som ska gälla. Det är ju följden, och det är väl mycket rimligt att vi diskuterar det här på EU-nämnden. Utrikesministern lät meddela i en tv-intervju i samband med mötena den 15 maj att det hade diskuterats i ministerkretsen lite grann hur man skulle gå vidare med viseringar och så vidare, rent informellt som jag uppfattade det. Det var ingen dagordningspunkt. I en interpellationsdebatt i veckan som nu gick var beskedet att det inte har diskuterats.

Men helt uppenbart är att Kusp har fört långtgående diskussioner om hur man ska hantera viseringsregler. Till skillnad från det förfarande som Sverige har har vi erfarit att man nu ska sända Coreu för att just möjliggöra att man har bättre möjlighet att informera varandra vid den här typen av viseringsförfrågningar.

Därför tycker jag att det bara är bra att EU nu har antagit en lite mer gemensam hållning och på grund av det svenska agerandet, som jag uppfattar det, faktiskt förstärkt regelverket kring hur man ska hantera visumförfrågningar och dessutom, efter vad vi fick höra på utrikesutskottet, har diskuterat detta med parlamentarikerkontakter. Det kommer kanske inte att fattas några detaljerade beslut i denna del, men en förstärkt gemensam uppförandehantering internt i denna fråga har ju nu tillkommit, verkar det som, och det tycker jag är välkommet. Att det går som det gick förra gången är inte bra för EU:s gemensamma hållning i Mellanösternpolitiken.

Det är visserligen sant att frågan om gemensam viseringspolitik är någonting som kan finnas på EU-dagordningen, och det nämnde ju också utrikesministern i sin inledning. Men själva diskussionen om regeringens agerande i det aktuella fallet tycker jag att vi har klarat ut, och det står inte på dagordningen.

Anf. 71 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag vill bara komma med en replik på det. Vi ska absolut inte tala om den inrikespolitiska hanteringen, men min poäng är ändå att med anledning av den diskussion vi har haft i Sverige och det svenska agerandet har detta kommit att bli en EU-fråga som nu medför att man skapar ett tydligare regelverk kring hur man ska gå till väga.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Man kan diskutera vad som är hönan och ägget. Den här diskussionen om gemensamma viseringar har funnits en längre tid. Men låt oss inte fördjupa oss i det nu, utan låt oss diskutera det som står på dagordningen.

Anf. 73 YVONNE RUWAIDA (mp):

De förändringar av rutinerna kring viseringsreglerna som jag uppfattar finns skulle jag gärna vilja ha lite mer information om liksom en analys av vilka konsekvenserna av sådana nya rutiner blir. Jag har inte fått något skriftligt underlag. Jag vet bara utifrån diskussionen här vad som har sagts.

När det gäller frågan om den internationella mekanismen undrar jag lite grann vad som är avsikten. Här står det att arabiska givare ska kunna använda den. Jag blir lite fundersam. Är då tanken att allt internationellt bistånd som kanaliseras till de här sektorerna ska gå via den internationella mekanismen, det vill säga att man ska få arabiskt bistånd att inte gå till Hamas, utan att det ska gå via presidenten till de här sektorerna? Jag förstår inte det här. Är syftet att skapa en internationell mekanism? Det är som att säga: Här ska allt bistånd gå. Vi kommer att stoppa alla banköverföringar som går någon annan väg. Det är bara den här mekanismen som gäller. Palestinierna kommer inte att kunna få pengar på annat sätt. Det kommer att vara olagligt att skicka pengar på annat sätt än via den här internationella mekanismen. Då kan man ju indirekt säga att den här mekanismen blir ett sätt från kvartetten att styra även andras bistånd. Då har Sverige indirekt tagit ställning för det. Jag vet att USA har haft en dialog med vissa banker, men det här innebär att Sverige indirekt har tagit ställning för att det här är en internationell politik som ska gälla och att ingen får ge pengar på något annat sätt. Jag tycker att det vore väldigt olyckligt.

Jag har en följdfråga när det gäller denna internationella mekanism. Finns det ett arbete som pågår gentemot bankerna? Säger man till dem att de inte får överföra pengar till de palestinska områdena utan att allt som överförs ska gå via den internationella mekanismen?

Sedan vill jag bara påpeka att Israel i går dödade fyra palestinier genom en illegal avrättning. Man borde från EU:s sida påpeka att det är olagligt, och man borde behandla den palestinska och den israeliska sidan jämbördigt. Jag är, precis som Agne Hansson, väldigt orolig över

var denna strategi ska leda. Jag hoppas att man från svensk sida tillsammans med EU-länderna ska försöka analysera och komma fram till att en dialog med Hamas ändå är viktig och nödvändig för att komma vidare.

Anf. 74 CARL B HAMILTON (fp):

När det gäller frågan om att ha en gemensam hållning i fråga om viseringar för Hamasrepresentanter, måste vi väl vara överens om att i kategorin Hamasrepresentanter inkludera Hamasministrar i regeringen? Det gällde den svenska positionen.

Jag har ytterligare en fråga om den svenska positionen. Statsministern har sagt beträffande denna visering att det var fråga om en nationell visering och att det skulle till väldigt speciella omständigheter och starka motiv för en nationell visering. Om jag minns rätt handlade det om humanitära skäl, extraordinära och speciella omständigheter. Är det den svenska positionen vid mötet, dels beträffande kategorierna att Hamasministrar ingår, dels att det är en ganska strikt hållning vad beträffar nationell visering?

Anf. 75 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Jag är tvungen att lite grann kommentera det som sägs om att man vill ha samma agenda för Israel som för andra. När det gäller de personer som dödades i går har man från USA försökt att utlämna dessa personer. Det är ju fråga om bland andra en efterspanad terrorist som bland annat har dödat två amerikanska medborgare i en bilkonvoj. CIA har genom Arafat försökt få honom utlämnad, men det har man inte velat. Nu har man lyckats hitta honom. Han ligger bakom väldigt många terroristhandlingar mot bilkonvojer.

I vanliga fall brukar länderna utlämna terrorister som man vet har gjort åverkan på ett annat lands medborgare. Det är inte vilken herre som helst som vi talar om utan en mycket eftersökt terroristledare.

Anf. 76 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag ska först säga något om mekanismen. Det är oerhört angeläget att dessa noggranna revisions- och kontrollrutiner utvecklas. § 46 om *auditing provisions* går väldigt långt och bygger just på sådana orosmoment som har ventilerats här kring bordet. Vi kommer alltså att följa upp denna fråga mycket noggrant.

Problemet har varit att banker inte har överfört medel. Det är därför som det är så angeläget att kommissionen lyckas få med Världsbanken på detta projekt. Det skulle underlätta för bankerna att skicka pengar till andra organ som behöver pengar. Det är faktiskt en hotande humanitär kris. Det är därför oerhört angeläget att man kan nå fram till dem som behöver detta.

EU har ändå lyckats få igenom rätt mycket pengar genom olika kanaler direkt till de behövande. Röda Korset är där, och FN:s organ Unrwa bedriver också verksamhet. Men det är ingen tvekan om att detta program, om man får alla dessa aktörer så att säga ombord, kommer att användas av väldigt många. Apropos Gunilla Carlssons fråga tror jag att en del av vårt bistånd då naturligtvis kommer att gå via denna mekanism. Carin Jämtin, hennes statssekreterare och andra tjänstemän följer denna fråga väldigt noga.

Det är angeläget att denna mekanism kommer till stånd snabbt. Vi hade hoppats att den skulle vara klar nu i juni. Men jag har förstått, inte minst i diskussionerna med Världsbanken, att det är besvärligt.

President's office kommer inte att engageras särskilt aktivt. Det är bara något som man kallar *liaison function*. Det är väl framför allt för att sända det politiska budskapet att man inte ska ha direktkontakter med Hamasregeringen.

Samtidigt finns det en önskan hos alla, vill jag säga, kring bordet i EU att man verkligen ska nå fram och hjälpa inom sektorerna hälsa och utbildning och att vi också ska ha finansieringsmöjligheter för el, vatten och bränsle och att man ska kunna göra utbetalningar till den fattigaste delen av befolkningen och till dem som ska göra detta arbete inom dessa nyckelsektorer som jag nämnde, hälsa och utbildning.

Det är ingen tvekan om att det är en komplicerad mekanism som är en återspeglning av det politiska grundförhållande som vi har, nämligen att vi har en regering som är vald i ett väl genomfört val som är godkänt av alla. Men det är en regering som djupt beklagligtvis inte har accepterat Israels rätt till existens och inte heller har tagit avstånd från terrorism eller sagt sig leva upp till de avtal som gäller. Det är därför som denna situation har uppstått.

Relationerna mellan Hamas och Fatah befinner sig i ett väldigt komplicerat stadium nu. Detta kanske inte är det rätta tillfället att göra en stor analys av det förhållandet. Det är en risk för konfrontation, men det är också en möjlighet till att man minskar avståndet mellan de två.

Hamas skulle i måndags ha gett svar i folkomröstningsfrågan. De har fått uppskov till lördag, alltså till i morgon. Jag vet inte riktigt vad det slutliga beslutet blir. Man tittar också på olika konstitutionella frågor och om det finns ett folkomröstningsinstitut eller en möjlighet i konstitutionen. Detta diskuteras. Den kan i sin tur, om den genomförs, leda till att man får en samlad linje. Men det finns också en risk att Hamas väljer att bojkotta en folkomröstning om presidenten står fast vid det beslutet. Vi får nog följa denna fråga dag för dag.

Jag ska i eftermiddag träffa EU:s Mellanösternrepresentant Marc Otte och diskutera bland annat denna fråga med honom.

Viseringsfrågan har, som sagt, diskuterats vid ett antal tillfällen. Om det finns olika uppfattningar om vad som har förekommit och inte förekommit har jag sagt att det icke någon gång har framförts kritik mot Sveriges agerande från något håll där jag har varit. Däremot har vi diskuterat hur vi framöver ska hantera dessa frågor, där det finns en enighet kring bordet om att vi inte ska ha något genomgående reseförbud för Hamas. Men vi ska ha en metod att förmedla information på känsliga punkter, till exempel när det rör sig om representanter från Hamasregeringen som vill komma till länderna i EU.

Detta var vi inte omedvetna om när denna fråga kom upp. Det var därför som vår generalkonsul nämnde detta särskilt för generalkonsulerna i Jerusalem när Schengenviseringsförloppet icke ledde till någon invändning på denna punkt beträffande ministern. Däremot fick vi invändningar beträffande två andra, och de fick inte viseringar. Vi ansåg ändå att det var värt att nämna för generalkonsuln att denna person skulle komma. Och ingen invändning kom från Schengensystemet.

Vad statsministern besvarade var att om det skulle vara så att någon person inte hade fått en Schengenvisering, då finns det en möjlighet att begära så kallad nationell visering som är ett ganska komplicerat förlopp. Det skulle innebära att någon kan komma in till ett land inom Schengenområdet och sedan icke förmodas förflytta sig till andra länder. Det är en viseringsmöjlighet som man ska använda med mycket stor försiktighet. Den har diskuterats ifall Norge skulle ha tagit in någon person trots vägran till Schengenvisering.

Om en Schengenvisering inte kan ges, ska vi då ge en nationell visering? På detta svarade statsministern nej, därför att det då krävs tre kriterier. Jag har glömt det tredje. Det första är starka humanitära skäl, och det andra är nationella intressen.

Jag måste äntligen få klargöra detta. Detta gick nämligen ut som om det var ett allmänt nej till visering. Nu fick jag äntligen säga detta som är så komplicerat. Jag hoppas att ni förstod vad jag menade.

Detta var väl svar på dessa frågor. Men, som sagt, frågan är grundligt ventilerad. Men diskussion pågår inom EU. Det finns ingen kritik mot oss för att detta skedde. De ville inte ha ett viseringsförbud. Det finns naturligtvis en undran över hur man ska hantera detta. Man kan möjligen beklaga från visst håll att de inte gav detta nej under Schengen. Men samtidigt vill inte majoriteten av EU-länderna ha in ett reseförbud. Det är precis det som vi nu ska diskutera. Ska vi fortsätta med att generalkonsulaten i Jerusalem talar om när några regeringsledamöter kommer, eller ska vi gå via Coreu? Det är inte bestämt än.

Anf. 77 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det vore väl bara bra att förstärka Schengensystemet med Coreu som flera andra medlemsstater har valt att göra när man har använt informationskanaler. Det tycker jag bara är ett förtydligande och ett förenklande som skulle kunna välkomnas även från svensk sida.

Sedan är det väl så att vår nye och charmige utrikesminister kanske inte tar del av all god och all dålig kritik som kan komma. Men vi som har läst tidningarna har förstått att fransmännen var rätt irriterade. Detta uppfattades ändå som en ensidig handling. Och när vi ändå kallas upp till det tyska utrikesministeriet för samtal i denna fråga, var det väl kanske för att man skulle framföra ett visst mått av kritik mot hur detta hade gått till.

Jag kan förstå att utrikesministern själv inte har blivit approacherad i frågan. Men det har väl framgått för många av oss som tycker att det är viktigt att EU har en samlad hållning i dessa frågor att det har varit en del diskussioner.

Jag kan bara konstatera att jag tycker att det är bra att vi nu på grund av dessa diskussioner förhoppningsvis har fått fram ett tydligare regelverk som gör att denna typ av fadäser ska kunna undvikas i framtiden.

Anf. 78 YVONNE RUWAIDA (mp):

Utrikesministern svarade inte på min fråga om illegal avrättning. De fyra personer som dödades i går är inte de första som har dödats av den israeliska militären genom så kallad illegal avrättning. Jag vill bara betona att folkrätten säger att alla människor faktiskt ska få sin sak prövad i domstol och att folkrätten just därför ser till att man inte ska ha en anarki

där man kan döda folk. Om en person har begått en sådan handling ska den personen inför domstol och ingenting annat.

Det är fortfarande israelerna som har den militära kontrollen över både Gaza och Västbanken. Även om man har utrymt Gaza har man den militära kontrollen.

2005/06:41

9 juni

Anf. 79 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Jag beklagar att jag försummade att besvara den frågan i den första omgången. Jag har ännu ingen information om detta enskilda fall. Men Sverige och även EU står ju fast vid folkrätten och har en bestämd uppfattning om så kallade riktade avrättningar. Jag får sätta mig in i den frågan och se om detta faller inom kategorin riktade avrättningar. Men vi följer självklart folkrättens regler på detta område.

Jag ska slutligen säga en sak till Gunilla Carlsson. En liten komplikation med Coreuförloppet är att det också finns länder inom Schengen som inte ingår i EU. Det är inte en helt lätt legal aspekt att hantera.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Finns det några övriga frågor eller frågor beträffande A-punkterna?

Anf. 81 Utrikesminister JAN ELIASSON (s):

Det finns en sak som kanske kan komma upp. Det gäller den franska idén om en flygskatt. Frankrike vill under punkten Övriga frågor under lunchen ta upp den gamla hjärtefrågan om skatt på flygbiljetter för att finansiera läkemedel för att bota sjukdomar av typ aids. Utrikesminister Douste-Blazy vill informera om detta samt uppmana kollegerna att fortsätta att förhandla om det, inte minst för att det är en fördel för medlemsstaterna att göra gemensam sak i frågan i relation till läkemedelsindustrin.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi den informationen. Finns det någonting att säga om A-punkterna? Finns det några frågor från ledamöterna avseende A-punkterna? Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Då har vi klarat av alla frågor. Vi tackar utrikesministern och medarbetarna. Trevlig helg!

Innehållsförteckning

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	2
Anf. 5 CARL B HAMILTON (fp)	3
Anf. 6 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	3
Anf. 7 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	4
Anf. 8 CARL B HAMILTON (fp)	4
Anf. 9 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	4
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 11 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	5
Anf. 12 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	6
Anf. 13 AGNE HANSSON (c)	7
Anf. 14 CARL B HAMILTON (fp)	8
Anf. 15 KENNETH G FORSLUND (s)	9
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 17 LARS LINDBLAD (m)	9
Anf. 18 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	10
Anf. 19 YVONNE RUWAIDA (mp)	10
Anf. 20 SERMIN ÖZÜRKÜT (v)	12
Anf. 21 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	12
Anf. 22 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	14
Anf. 23 LENNART HEDQUIST (m)	15
Anf. 24 YVONNE RUWAIDA (mp)	15
Anf. 25 CARL B HAMILTON (fp)	16
Anf. 26 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	16
Anf. 27 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	16
Anf. 28 LARS LINDBLAD (m)	17
Anf. 29 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	17
Anf. 30 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	17
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 32 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	18
Anf. 33 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	19
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 35 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	19
Anf. 36 CARL B HAMILTON (fp)	20
Anf. 37 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	20
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 39 Statssekreterare LARS-OLOF LINDGREN	20
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 41 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	22
Anf. 42 ANNELIE ENOCHSON (kd)	23
Anf. 43 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	23
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 45 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	23
Anf. 46 ANNELIE ENOCHSON (kd)	24
Anf. 47 Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	25
Anf. 48 ORDFÖRANDEN	25

Anf. 49	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	25	2005/06:41
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	26	9 juni
Anf. 51	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	26	
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 53	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	27	
Anf. 54	LARS LINDBLAD (m)	27	
Anf. 55	ANNELIE ENOCHSON (kd)	28	
Anf. 56	CARL B HAMILTON (fp)	28	
Anf. 57	YVONNE RUWAIDA (mp)	28	
Anf. 58	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	28	
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	29	
Anf. 60	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	29	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	30	
Anf. 62	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	30	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	30	
Anf. 64	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	30	
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 66	ANNELIE ENOCHSON (kd)	31	
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 68	AGNE HANSSON (c)	31	
Anf. 69	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	32	
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	33	
Anf. 71	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	33	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	33	
Anf. 73	YVONNE RUWAIDA (mp)	33	
Anf. 74	CARL B HAMILTON (fp)	34	
Anf. 75	ANNELIE ENOCHSON (kd)	34	
Anf. 76	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	34	
Anf. 77	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	36	
Anf. 78	YVONNE RUWAIDA (mp)	36	
Anf. 79	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	37	
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	37	
Anf. 81	Utrikesminister JAN ELIASSON (s)	37	
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	37	